ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3819 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 26/8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1898 22 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1316 ՇԱԲԱԹ

درعلیه غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Ղրշ.
» » »	վեցամսեայ	70 »
» » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ԵՐԿՈՒ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Վերջապէս, Կ. Պոլսոյ Թաղային վարժարանները խումբ մը շրջանաւարտներ կ'ունենան որոնց վկայականները հանդիսաւոր կերպով պիտի բաշխուին հոկտ. 18ի կիրակի օրը, Մայր եկեղեցիի մէջ։ Կ'արժէր արդարեւ որ մասնաւոր պատիւ մը ընծայուէր այս արդիւնքին, որ քիչ մը կը նմանի այն արտերու հունձքին որոնք երաշտութեան եղանակներէ և ամուլ աշխատութիւններէ ետքը՝ իրենց համեմատական առատութեամբը ուրախութիւնով կը լեցնեն երկրագործներուն սիրտը։ Անցեալ շրջանին բաղդատմամբ, ուր եօթն էր այդ շրջանաւարտներուն թիւը (4 մանչ և 3 աղջիկ), այս տարի մեծ առաւելութիւն մը կայ, երբ պիտի ներկայանան 39 շրջանաւարտ, 7 մանչ և 32 աղջիկ։

Կազմական Կանոնագրին լաւագոյն տրամադրութիւններէն մէկն է այս քննութիւնը, տեսակ մը քոնդրոլ որ կը կատարուի կեդրոնին կամ Ուսումնական Խորհուրդին կողմէ տարրական նախակրթարաններուն վրայ, թէ խընամով առաջ տարած են իրենց վեցամեայ շրջանը։ Այս դրութեան հաստատումէն առաջ, ամէն դպրոց ուզած կամ կրցած թուով շրջանաւարտներ «կ'ընծայէր ազգին», աւանդական բացատրութեամբը. հոգ չէ թէ այդ տղաք բան մը սորված չըլլային ու թերուս վիճակի մէջ վըկայականով մը օժտուէին։ Հիմա որ մանրակրկիտ և անաչառ քննութեան մը բովէն կ'անցնին, կրթական գործը իր իսկական վիճակին մէջ յայտ կու գայ։

Այս տարուան սկիզբը Պատրիարքարանի կողմէ հրատարակուած դըպրոցական վիճակագիրը կը ցուցնէր թէ Պոլսոյ Թաղային վարժարաններուն տարեկան ծախքն է 767,436 ղրշ. 211,200ը ծնողքներուն և 556 հազար 236ը Թաղային սնտուկներուն կողմէ վճարուող։ Երկու տարուան մէջ, մօտաւորապէս 15 հազար ոսկիի ծախսուած է ուրեմն, քառասունըվեց շրջանաւարտ միայն հասցնելու համար։ Եւ ասոնք ալ, նոյն իսկ քննիչ յանձնաժողովին վկայութեամբ, նախնական ընդհանուր կրթութեան պայմաններէն մասամբ զուրկ։

Եթէ 98ի շրջանաւարտներուն թիւը 97ի շրջանաւարտներուն հնգապատիկն է, երկուքին մէկանց արդիւնքը՝ ծախսուած գումարին հանդէպ մեծ բան մը չի համարուիր։ Առաջին տեսակէտին պատճառած գոհունակութիւնը կը խանգարուի երկրորդ տեսակէտին առթած դժգոհութեան առջեւ։

Ուշագրաւ է նաև այս պարագան, որ ներկայացող շրջանաւարտներուն եօթնէն հինգը աղջիկ են ու երկուքը մանչ, ըսել է իգական սեռի դաստիարակութիւնը աւելի յարատեւութեամբ առաջ կը տարուի մեր մէջ։ Այս երեւոյթին պատճառը սապէս կրնանք մեկնել որ, ծնողքները՝ առանց սպասելու որ տղաքնին իրենց դպրոցական շրջանը աւարտեն՝ քիչ մը կարդալ-գրել սորվելնուն պէս կը հանեն դպրոցէն, գործի դնելու համար։ Պարզապէս բեռ մը կու գայ իրենց համար՝ ամսական քան-երսուն ղրուշի թոշակը զոր կը վճարեն, մտածելով որ շուկային մէջ, ընդհակառակը, մէկ-երկու հարիւր՝ ղրշ. պիտի վաստկի։ Չի պահանջուիր անշուշտ որ ամէն ծնողքի փափաքը ըլլայ՝ ուսումնական, գրագէտ, «փիլիսոփայ» տեսնել իր զաւակը. բայց գոնէ սպասելու են որ տարրական նախակրթարանի մը մէջ աւանդուած ուսմունքները սորվի, քիչ շատ զարգացած միտքով թեւակոխելու համար կեանքի ասպարէզը. արհեստաւոր, խանութպան ըլլան, աղէ՛կ, բայց ոչ թէ տգէտ արհեստաւոր, տգէտ խանութպան։

Անդին՝ ուրիշ Յանձնաժողով մըն ալ ունինք, ուսուցչական ընտրելիներու ժիւրին, որ տակաւին չաւարտեց իր աշխատութիւնը։ Լսածնուս նայելով, քառասունի չափ, եթէ ոչ աւելի, ընտրելիներ ներկայացած են անոր և հաւանաբար մեծագոյն մասը վկայականի արժանի դատուին։ Ուրեմն, մէկ տարուան մէջ նոյնքան վարժապետ և վարժուհի պիտի ունենանք որքան շրջանաւարտ աշակերտ և աշակերտուհի. շատ չէ՞։ Այս համեմատութեամբ, օրին մէկը, ազգ. վարժարանները ուսանողներու թիւէն կըրկնապատիկ ուսուցիչներով պիտի բեռնաւորուին։ Բարեբաղդաբար, Յանձնաժողովը՝ իր կազմութեան առջի օրէն՝ տրամադիր չէր հանդիպողին ու ներկայացողին վկայական տալու. որոշած էր խղճամիտ կերպով քննել իւրաքանչիւրին հմտութեան չափը ու իսկական արժանիքը և այնպէս վճռել թէ կարելի՞ է բաժին մը հանել անոր՝ դաստիարակութեան գործին մէջ։ Անշուշտ, այս ուղղութեամբ առաջ տարաւ իր աշխատութիւնը որով միայն կարելի պիտի ըլլայ շրջանաւարտներէն պակաս թուով ուսուցիչ հասցուած տեսնել տարուէ տարի։ Տ. Ա.

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱՅԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Աւստրիոյ կայսրուհիէն ետքը թագուհիի մը մահն է որ սուգի մէջ ձգեց անցած շաբթու Եւրոպայի արքունիքներուն մեծ մասը։ Տանըմարքայի Լուիզ թագուհին, 81 տարեկան, երկար հիւանդութենէ մը ետքը՝ մեռաւ շրջապատուած իր զաւակներէն ու թոռներէն։ Պարզ կին մը, այդ թագուհին որ քաղաքական դեր չունեցաւ գրեթէ, այլ իբր մայր վայելեց ընտանեկան կեանքի բոլոր երանութիւնները։ Այդ մայրը տիրական ազդեցութիւն մը ունեցաւ իր զաւակներուն վրայ, ոչ միայն իր խելքով, այլ այն հեղինակութեամբ զոր կու տայ մտաւոր և արուեստագիտական մշակումը և տնական պարագերու խղճամիտ ըմբռնումը։ Լուիզ թագուհին երեւցաւ աշխարհի չքնաղ կնոջ մը լուսապսակով, որ իր ծերութեանը մէջ մեծցաւ հետզհետէ և լոյս տարածեց Տանըմարքայի սահմաններէն ալ անդին։

Վեց զաւակներ ունեցաւ, երեքը մանչ և երեքը աղջիկ, տղոցմէ մէկը Յունաստանի Գէորգ թագաւորն է և մէկն ալ կայսրուհի եղած է Ռուսիոյ՝ ամուսնանալով արդի Ցարին հօր՝ Աղեքսանդր Գ.ի հետ։ Իր անդրանիկ աղջիկն է Ալէքսանդրա իշխանուհին, որ ամուսնացած է Կալլէսի իշխանին հետ և օր մը թագուհի պիտի ըլլայ Անգլիոյ։ Իսկ իր անդրանիկ զաւակն է Ֆրէտէրիք իշխանը, որ օր մը թագաւոր պիտի ըլլայ Տանըմարքայի։ Կը տեսնէք որ այս մայրը սովորական մայր մը եղած չէ և իրմէ ծնած են շատ մը թագապսակ գըլուխներ։ Երբ Անգլիոյ ապագայ թագուհին կամ Ռուսիոյ մայր կայսրուհին ամէն տարի կ'երթային համբուրել իրենց մայրը այն պալատին մէջ ուր ծնած են, կը մոռնային պահ մը իրենց բարձր դիրքը եւ պաշտելի մօր մը աչքին առջեւ, կը գըտնէին նորէն իրենց առաջին տարիներուն պարզ կեանքը։ Այդ նահապետական ընտանիքին անդամները այնչափ կապուած մնացին միշտ, որ կարծես թէ զաւակները երբեք չեն հեռացած հօրենական երդիքէն։

1817ին ծնած՝ Լուիզ թագուհին ամուսնացաւ 1842ին, Շլէզվիկ Հօլշթայնի իշխան Քրիսթիանի հետ, որ ետքէն Տանըմարքայի թագաւոր պիտի ըլլար։ Սիրոյ ամուսնութիւն մը եղաւ այդ իշխանական ամուսնութիւնը։

Այս միութեան առթիւ, կը պատմուի թէ 1840ին Վիքթորիա թագուհին ալ ամուսնանալու հետամուտ ըլլալով, երկու ընտրելի կը ներկայանային իրեն Սաքս Քոպուրկ Կօթայի Ալպէրդ իշխանը և Շլէզվիկ Հօլշթայնի Քրիսթիան իշխանը։ Վիքթորիա թագուհին կը նախընտրէր Քրիսթիանը, բայց սա նշանուած էր արդէն Լուիզ իշխանուհիին հետ, զոր կը սիրէր։ Քրիսթիան մերժեց այդ փառքը, և հաւատարիմ մնաց իր սիրոյն։ Անգլիոյ թագուհին ոխ պահեց բաւական երկար ատեն անոր դէմ զոր ուզած էր կցել իր կեանքին, ինչ որ արգելք չեղաւ որ քանի երկու տարի ետքը իր զաւակը ամուսնանայ Քրիսթիանի աղջկան հետ, և երկու խնամիներ դառնան ինք ու Տանըմարքայի թագաւորը։ Կալլէսի իշխանը հազիւ քսանամեայ, և իր մօրը պատկերը գրեթէ, բուռն սիրով սիրած էր Ալեքսանդրա իշխանուհին, որ իր գեղով, հասակին վայելչութեամբ, և իր յաւիտենական երիտասարդութեան մենաշնորհով կը նմանէր իր հօր՝ Քրիսթիան Թագաւորին։ Նոյն սէրը, որ քանի երկու տարի ետքը ծագում կ'առնէր իրենց զաւակներուն սրտին մէջ, սեռերու տարբերութեամբ, և այս անգամ ամուսնութեամբ մը նուիրագործուած։

Տեսա՞ծ էք Լուիզ թագուհիին պատկերը։ Գիծերու կանոնաւորութիւն, մտադիր ակնարկ մը, առատ մազեր, ու մանաւանդ քիչ մը լայն բերան մը։ Ցցուած ծնօտը կը մատնէ իր հզօր նկարագիրը և կը համաձայնի իր բնաբանին Virtute et fidelitate (առաքինութիւն և հաւատարմութիւն)։

Եւ պարզ, անսեթեւեթ է այդ թագուհին։ 1863ին շինուած իր մէկ պատկերին մէջ կը տեսնեն զայն ճերմակ գդակով մը, անզարդ կապերը իր ծնօտին տակ միացած։ Ու բարոյականի համար խստապահանջ էր, ինչպէս աններող կրօնքի մէջ։ Կը պատմուի թէ դատ բանալ տուած է Տանըմարքայի ծովային սպայի մը դէմ, որ իր լեզուին թարգմանած էր Մօբասանի մէկ քանի թափանցիկ հէքեաթները։ Իր լութերական խստամբերութիւնը սակայն խորունկ հաւատքի մը հետեւանքն էր միայն, քիչ մը սուտերատ թէև, բայց կատարելապէս անկեղծ։

Լուիզ թագուհին իր մանկութենէն իսկ ցոյց տուաւ մտքի և զգացումի այն ուղղութիւնը, որուն պիտի հետեւէր իր երկար կեանքին մէջ։ Նախախնամութիւն մը եղաւ իրեններուն համար, հոգիով մը որ հաւասարապէս կը զգար գթութեան ու բարութեան գերագոյն երանութեանց հետ՝ բարձրագոյն արուեստին վայելքները։

Շատ յիշատակներ կը թողու իր արուեստին և իր բարեգործութեան։ Տանըմարքայի եկեղեցիներէն ոմանք երկիւղածութեամբ կը պահպանեն այն սուրբերու պատկերները զորս թագուհին գծած է իր ձեռքով իսկ։ Դեռ մինչեւ վերջին տարիները, իր երաժշտական տաղանդը հըրճուանքն էր իր զաւակներուն, թոռներուն և թոռանորդիներուն, զորս ամէն տարի կը հաւաքէր իր շուրջը պատկառելի նահապետուհին՝ Ֆրէտէնսպօրկի դղեակին մէջ։ Գալով բարենպատակ հաստատութիւններուն, հիւանդանոցներուն, ծերանոցներուն որբանոցներուն, Լուիզ թագուհին անոնց օգնութեան կը հասնէր միշտ իր նպաստներով, և անոնցմէ ոմանց հիմնադիրն ալ ինք եղած է։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԷՆ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ՄԸ

Գերման թերթերը կը պատմեն թէ մեծ ռազմափորձերու ատեն գիշեր մը Կ. զօրաբանակը հաստատուած էր հովիտի մը մէջ որուն երկու կողմը կան Օեէնհաուզէն և Պերկհիւլէն գիւղերը։ Կէս գիշերէն երեք-չորս ժամ ետքը, երկու մարդ՝ վերարկուներու մէջ փաթթուած՝ Պերկհիւլէնի դեղագործին դուռը զարկին, որ գիւղին մուտքին մօտ կը գտնուի։ Դեղագործը, անկողնէն ցատկելով աճապարանքով հագուեցաւ ու բացաւ դուռը։ Հարցուց երկու մարդերուն թէ ինչ կ'ուզեն։ Անոնցմէ մէկը պատասխանեց. «Իմացայ թէ հովիտին դիմացը վերանտա մը ունիք, ուրկէ շատ լաւ կ'երեւայ հովիտը։» Դեղագործը հաստատական պատասխան տալով, ըսաւ թէ առիթ ուզելու համար հարկ չի կար զինքը արթնցնելու։ Դեղագործը, յարեց, գիշերները հիւանդներու համար միայն կը բացուի և այդ ժամուն հանդարտ քնացող քաղքենիները արթնցնելը անհամ կատակ մըն է։

«Մի՛ բարկանար, սիրելիս, ըսաւ մարդը, այսպէս կամ այնպէս հինգ վայրկեանէն պիտի արթննայիք, որովհետեւ Բ. զօրաբանակին ելլելու հրաման պիտի տըրուի հիմա»։

—Ինչէ՞ն գիտէք, հարցուց դեղագործը. դուք ո՞վ էք։

—Անունս Վիլհէլմ է։

—Այդ անունով շատ մարդ կայ. մականունի՞դ։

—Հոհէնձոլլըրն։

Երեւակայել դեղագործին վիճակը։ Կայսրը, առաջնորդութեամբ դեղագործին, որ իրար անցած էր և ներողութիւն խնդրելու համար բառ չէր գտներ, վերանտան գնաց և բազմեցաւ թիկնաթոռի մը վրայ։ Քիչ ետքը, կայսեր հետեւորդը հրամայեց փողհարի մը որ բանակին արթննալու հրամանը հնչեցնէ։ Մէկ երկվայրկեանի մէջ ամբողջ բանակը ոտքի վրայ ելաւ։ Այդ միջոցին դեղագործին կինը, աղմուկը լսելով, պատուհանէն վար կը նայէր։ Կայսրը տեսնելուն պէս խահուէ պատրաստեց ու տարաւ։ Վիլհէլմ Բ. երկու գաւաթ խմեց ու մեկնեցաւ ջերմ շնորհակալութիւն յայտնելով։ Քանի մը օր ետքը դեղագործը թղթատարէն կ'առնէր կայսեր կենդանագիրը, ինքնագիր ձօնով մը, զոր կը դրկէր պալատական դիւանին տեսուչը մասնաւոր նամակով մը։ Ամբողջ Պերկհիւլէն գիւղը ուրախութեան մէջ է այս միջադէպին պատճառաւ։

ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԹՐԱՄՎԷՅ

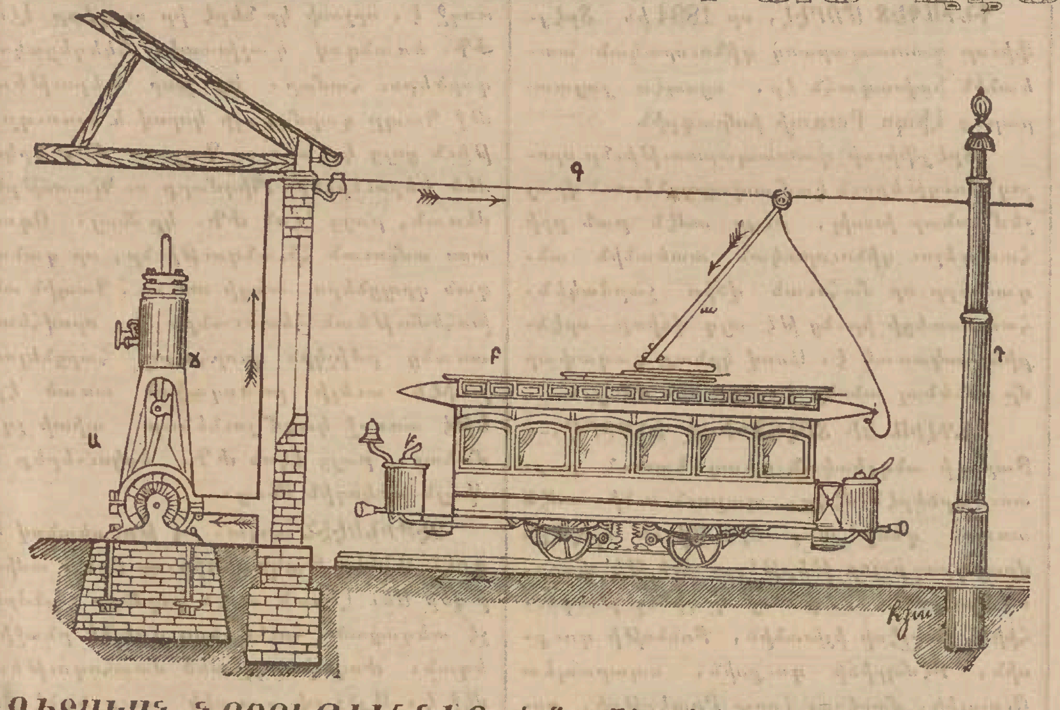

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՇԷԹԻՆ, 1 Հոկտ.

Մօտաւոր ապագայի մը մէջ Եւրոպական բոլոր մեծ քաղաքներն ալ պիտի ունենան ձիաքարշ հանրակառքերը ու ելեկտրականը պիտի գայ յաջորդել անոնց։ Պոլսոյ մէջ ալ, յուսալի է թէ, յառաջիկային այս դրութիւնը հաստատուի և որպէսզի շատ մը պոլսեցիներ եղբայրութեան բնիկներուն պէս վարժուած չըլլան, երբ տեսնեն այդ կառքերը, ու իրենց անզուսպ հետաքրքրութեան ալ գոհացում տալու համար անխոհեմօրէն այս կամ այն յօրինուածը շօշափելով, «գիտութեան զոհեր» կամ աւելի ճիշդ է ըսել «տգիտութեան զոհեր» չըլլան, այս անգամ ընդհանուր գիծերով համառօտաբար նկարագրել պիտի աշխատիմ, ելեկտրական հանրակառքերու կազմակերպութեան եղանակը։

Պատկերին մէջ Ա.ով նշանակուած մասը կը ներկայացնէ ելեկտրական կեդրոնը ուր հաստատուած ուժը ուղղակի իրեն հետ յարաբերութիւն ունեցող շոգեմեքենայէն շարժման մէջ դրուելով ելեկտրականութիւն կ'արտադրէ։ Բացատրել թէ ասիկա ինչ կերպով կը կատարուի, շատ երկար պիտի ըլլար և շատ հեռուները պիտի տանէր զմեզ։ Բաւականանանք միայն գիտնալով թէ, այդ ուժէն պատրաստուած ելեկտրականութիւնը թէ՛ լոյսի և թէ զօրութեան կարելի է վերածել հաւասարապէս. լոյսի՝ երբ հոսանքը որոշեալ հանգամանքներով ելեկտրական լամպարներու, և զօրութեան՝ երբ շարժիչներու (moteur) հետ հաղորդակցութեան դրուի։

Ընդունինք թէ կեդրոնին մէջ հաստատուած ուժը գործելով, յառաջ կը բերէ այնչափ ելեկտրականութիւն, որչափ որ պէտք է պատկերին մէջ Բ.ով նշանակուած կառքը շարժման մէջ դնելու համար։ Ալաքներու ուղղութեամբ հոսանքը կը յառաջանայ և կը լեցնէ Գ. թելը, որ կ'երկարի փողոցներու երկայնութեամբ, գետնէն հաստատուած երկաթէ գիծերուն ճիշդ մէջտեղէն, զուգահեռական կերպով։ Այս ելեկտրականութեամբ լեցուն թելը ամրացուած է մերթ երկաթէ բարձր սիւներու (Դ) և մերթ ալ օգնական շինութեանց թելերու միջոցաւ ուղղակի տուներու պատերուն։

Կառքը ա յօդակին ծայրը գտնուող ճախարակին միջոցաւ ելեկտրականութիւնը կ'ընդունի. հոսանքը կ'առաջնորդուի նախ գծալի կառուղիին տրամադրութեան տակ եղող սպրակ (բ) որուն աջ կամ ձախ դարձուելովը ելեկտրական հոսանքը կը միանայ շարժիչներուն և կամ կը բաժնուի անոնցմէ։ Շարժիչները զետեղուած են կառքին տախտակամածին տակը առանցքներուն միջեւ և կը դարձնեն պղնձի ատամնաւոր անիւ մը. այս ատամնաւորը իր կարգին առանցքներուն վրայ հաստատուած ատամնաւորութեան անիւ մը շարժման մէջ կը դնէ, որով կառքը կը սկսի իր երկաթէ ճամբուն վրայ գլորիլ։ — Երբ կառավարը գծալի շարժիչները եղող հոսանքը կտրէ, տակաւ կը դադրին այլեւս գործելէ, սակայն կառքը իր ստացած առաջընթացութենէն պէտք բաւական երկար ճամբայ մըն ալ կրնայ ընել։ Բոլորովին կանգ առնելու պարագային մէջ զսպանակներ (frein) են որ օգնութեան կը հասնին։

Ելեկտրական հանրակառքերու ուրիշ երկու դրութիւններ ալ կան որոնք սակայն աւելի քիչ գործածութիւն գտած են։ Անոնցմէ առաջինը տարբերութիւնը ունի վերը նկարագրուածէն որ, փոխանակ ելեկտրական հոսանքը վերէն գտնելու, երկաթէ գիծերուն զուգահեռական, ստորերկրեայ անցքերու մէջ զետեղուած ելեկտրացած թելերէ կ'առնէ. Իսկ երկրորդը իր ելեկտրական անոտը աքքիւմիւլաթէօրներէ կը ստանայ, որոնք դրուած են կառքին տախտակամածին տակը և որ ժամանակ ժամանակ պէտքի համաձայն կը լեցուին։

* *

Բոլորովին նոր ու տարօրինակ բան մըն է ելեկտրական հանրակառքի այն դրութիւնը որ Եօժէն Լանկէն անունով ճարտարագէտ մը ինքնատիպ քմայքին մէկ արդիւնքն է։ Այս դրութիւնը, ճօճուն կամ աւելի ճիշդ, կախուած ելեքտրական-հանրակառքի դրութիւն կարելի է անուանել։ Առաջին քաղաքները որ այս զարմանալի նորութիւնը պիտի ունենան, պիտի ըլլան Էլպէրֆէլտ և Պարմէն։ Աշխատութիւնները արդէն սկսած են. ամբողջ գիծը 13 քիլոմէթր երկայնութիւն պիտի ունենայ և Վուփփէր գետին ուղղութեամբ պիտի ձգուի։ Գետին երկու քարափներուն վրայ կիր նեցուկ ծառայող երկաթեայ կազմածներ պիտի հաստատուին իրարմէ որոշ հեռաւորութեամբ, կրելով իրենց վրայ պողպատեայ ուժեղ ու երկայն ձող մը, որմէ պիտի կախուի հանրակառքը իր առաստաղին վրայ ունեցած անիւներով ու օղակներով և ելեկտրականութեամբ առաջ կամ ետ պիտի սահի։ Օդաճօճ այս կառքը ժամը 40 քիլոմէթրի արագութիւն մը պիտի ունենայ և պիտի կրնայ իր մէջ 50—60 հոգի պարունակել։ Իր բարձրութիւնն է, գետին մակերեսէն մինչև կառքին տախտակամածը, 8—10 մեդր։ Ճամբորդները այս վըրելքը կատարելու համար Վուփփէրի կամուրջներուն վրայ շինուած մասնաւոր երկաթէ սանդուխներէն վեր մագլցիլ պիտի ստիպուին. գծին ամբողջ երկայնութեան վրայ, իւրաքանչիւր 500—600 մեդր վերջ կայաններ ալ պիտի շինուին։ Երթեւեկութիւնները դիւրացնելու նպատակաւ։ Խնդիրը անվտանգ ընելու համար շատ մը միջոցներ օգնութեան առնուած են և կը վստահացուի թէ այս եզական դրութիւնը, գետնադնեայ հանրակառքերու բոլոր դրութիւններէն ամէնէն աւելի անվտանգը պիտի ըլլայ։

Այս ինքնատիպ ձեռնարկին վրայ գրած պահուս միտքս կու գայ Բրիլօֆի լըռիկը, որ, փիլիսոփայական դէմքով մը կը հարցնէր անգամ մը իր ընկերակիցներուն. «Կամուրջը գետին երկայնքի՞ն պիտի ձըգուի թէ լայնքին»։ Խնդիրը արդեօք երբեք կը մտածէ՞ր թէ, դեռ քանի որ Դարը չի մտած, իր այդ անհման յղացումը իրականութեան ճամբուն մէջ մտած պիտի ըլլար։

ՀՐԱՆՏ Ց. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԱՐՄԱՇԻ ՁԱՐԽԱՓԱՆԸ

Գիշեր էր։ Մայր-տաճարը փառաբանութեան ձայներու և աղօթքի մրմունջներու տեղ՝ կը թնդար ցաւագարներու վայնասուններով, կոյրերու, կաղերու, անդամալոյծներու, դժգոհացեալներու յարուցած աղմուկով ու վխլուկով, որոնց մէջէն մերթ ընդ մերթ բարձր ճիչեր ալ կը լսուէին։

Տաճարէն դուրս, վանքին ամէն կողմը, վեհարանին շուրջը և միաբանութեան սենեակները ու դուրսը լեցուած էին ուխտաւորներ, գիշերօթիկներու ծով բազմութեամբ։

Այդ աւուր Արմաշ գիւղը համակ տօնակատարի երեւոյթ առած էր։

Արմաշացոց տուներուն մէջ ալ մէկէն աւելի տնուորներ հիւրընկալուած էին։ Ուխտաւորաց մեծամասնութիւնը՝ գեղջուկներուն մէջ բաժնուած էր, որով շատ գիւղի եղաւ և չհասնելու վանքին մէջ նոր հիւրանոց մը շինելոյ պէտքը, որուն համար՝ կեդրոնական խնամակալութեան ներկայացուցիչները՝ Ղազարոսեան Սահակ և Վարդանեան Երուանդ Էֆէնտիները, յատակագիծ պատրաստեցին վանահայր Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ.ի հետ։

Զմոռնանք յիշել թէ, Սիւրիհիսարցի ուխտաւորները իրենց անունով թաղ մը շինել առաջարկեցին, վերյուշելով իրենց նախնիքներուն բարեպաշտութիւնը և դէպի Արմաշ տածած խանդակաթ սէրը։

Գտնուող ուխտաւորաց մէջ յատուկ յիշատակութեան արժանի են Աֆիոն-Գարահիսարցիները, Կուտինացիները, Էլէճեզցիները, Աքշէհիրցիները՝ որոնք իրենց Տ. Ցակոբ քահանայ Թաղէոսեանի առաջնորդութեամբ եկած էին։ Նոյնպէս Պոլսեցիները, Նիկոմիդիացիները, Պրուսացիները, Պալըքէսէրցի, Պանտրմացի, Զանգ-Գալէցի, Զօրլուցի, Ռոտոսթոցի, Անդրիանուպոլսեցի ուխտաւորները, ինչպէս նաև շրջակայ գիւղերէն Գուրսալէնցի, Պարտիզակցի, Սօլէզցի, Սպանճէկցի, Չէնկիլէրցի, Կէյվեցի, Օրթաքէօյցի բարեպաշտներն ու բարեպաշտուհիները։

Հապա ո՞ւր թողունք այն կարճհասակ Ատաբազարցիները, որոնց թիւը ուխտաւորներուն մեծամասնութիւնը կը կազմէր։

* *

Գանք ուխտաւորական այս տարուան հասոյթին, որ կը գոյանայ Դարպասէն զատ, ուրիշ արդիւնքներէ, որոնց մէկ հակիրճ հաշուեցուցակն է հետեւեալը.

Բանկալի արդիւնք՝	14300	ղրուշ.
Դարպասի հասոյթ՝	16675	»
Մատաղացին՝	5394	»
Գանձանակի արդիւնք՝	4568	»
Պնակի հասոյթ՝	535	»
Խաչահանգիստ՝	445	»
Վանքին դուրսը	4010	»
Գանձանակ սեղանի՝	186	»
Վանքի փուռէն՝	1360	»
Պատկեր, արծաթ են.	4000	»
Որոնց համագումարն է	51473	ղրուշ.

Ուխտաւորներուն մէջէն ուշադրութիւն գրաւեցին Ատաբազարի և Պիլէճիկցի հիւանդ ուխտաւորներէ ոմանք՝ որոնք իրենց բուժումը գտած ըլլալով, քանի՛ քանի՛ օրեր և գիշերներ, Աստուածամօր պատկերին առջեւ սպասաւորեցին և հսկեցին։

* *

Այս ամառ անձրեւ չգալուն պատճառաւ, ինչպէս շատ տեղեր, նոյնպէս Արմաշ ալ ջուրի նուազութեամբ կը նեղուէր։ Սակայն վանքին ջրամբարը՝ պահեստի ջրով մը ուխտաւորները կը զովացնէր միշտ։ Նոյնպէս վանքէն դուրս գտնուած հրապարակին վրայ՝ նորակերտ Խաչաղբիւրը, իր ընտիր, համեղ ու պաղ ջուրով։ Շատերնուս համար նորութիւն մըն էր այդ Խաչաղբիւրը՝ որ վերջին անգամ երթալնէս ետքը շինուած է վանքի փռան մէկ հողին վրայ։

Այս խաչաղբիւրը շինել տալու պատճառ եղող՝ Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետն է, որ թէև հին սրբավանքի սաներէն, բայց ներկայ նորակերտ Դպրեվանքին շինութեանը համար շատ աշխատած է, ինչպէս նաեւ վանքին նոր ջրաքաշին հիմնական վերանորոգութեանը համար։ Սակայն հիմա մեկուսացած է մօտակայ ագարակին մէջ, որ Ազոցամօր (Պէշիր-Տէրէսի) կը յորջորջուի, և ուր կարգ մը չէրքէզ գաղթականներէ զատ, Պոնտական Հայ գաղթականներ ալ կան, որոնք Հայ-Բոշաներ են՝ կ'ըսուի՝ վերջերս վերի Գուրա-Պլէնէն փոխադրուած։

Վանքին համար, ինչպէս նաեւ ինծի պէս շատ մը ուխտաւորաց համար, վանքին իրական նորութիւնն է՝ վանքին նոր-վանահայր-վերատեսուչ Հայր Սուրբը՝ Տ. Եղիշէ Դուրեան, որ թէև ծայրագոյն վարդապետ, բայց իր դիրքով ու արժանեօք եպիսկոպոսապատիւ հանդիսացաւ, երբ Պատարագի ատեն այնքան ճարտարօրէն նկարագրեց Խաչի զօրութիւնը, բաղդատելով սրտի կրօնքը՝ Սինայի կրօնքին հետ, հիւթեղ ոճով ու սահուն և ողորկ չեշտերով։

Վանքին նորութիւններէն մէկն ալ՝ նորակազմ մատենադարանն է, որ Հայր Դուրեանի նախաձեռնութեամբը բացուած է։

Արմաշու վանքը արդէն բաւական գիրքեր ու ձեռագիրներ ունի, և Դպրեվանքին ուսումնարանի ստորոտը կամ գետնայարկը որոշեալ սրահի մը մէջ դասաւորած ու զետեղած են հին գիրքերը, սակայն այդ տեղը խոնաւ ըլլալուն, լաւագոյն կ'ըլլայ ուրիշ յարմար տեղ մը փոխադրել հին մատենադարանը։ Նոր մատենադարանը վեհարանին մէջ կազմուած է, վանահօրը աչքին դիմաց։

Հայր Դուրեան նորութիւն մըն ալ վանքին նիւթական շէնքերուն մէջ մըտցուցած է։

Վանքին հին զանգակատան տեղը՝ գեղեցկագիր ու բարձրագիր սենեակ մը շինուած ու յարդարուած է, իբրեւ ամառանոց վանահօրը համար։ Այս սենեակին անունը դրուած է Արեգակնակ. վասն զի տեղը՝ Արեւելեան կողմը ըլլալուն և արեւն ալ այդ տեղւոյն մէջը միշտ ցոլանալուն՝ Արեգակնակ յորջորջել պատշաճ դատուած է։

Ա. Ց. Ա.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ռոտոսթոյի Առաջնորդ Տ. Յովսէփ Ծ. Վ. Այվազեան հարցուցած էր Կեդր. Կրօն. Ժողովին թէ հայազգի այլադաւան աղջիկներու հետ հայ երիտասարդներու ամուսնութեան առթիւ ինչ տեսակ կարգադրութիւններ ընել կարեւոր է, և թէ ամուսնանալու պատրաստուող աղջիկները իրենց դաւանութեան մէջ մնալով կարելի՞ է ամուսնացնել զանոնք հայ երիտասարդներու հետ։

Կրօն. Ժողովը նկատելով որ խառն ամուսնութիւններու համար մինչեւ ցարդ մասնաւոր օրէնք և կարգադրութիւն չէ եղած և թէ խառն ամուսնութիւնները պաշտօնապէս չեն ճանչցուած Պատրիարքարանէն, որոշեց յանձնարարել Տ. Յովսէփ Ծ. վարդապետին թէ հայազգի երիտասարդներու հետ ամուսնանալ փափաքող այլադաւան աղջիկները պէտք է անպատճառ նախապէս Հայ Եկեղեցւոյ գիրկը դիմեն։

—Ս. Պատրիարք Հօր հրահանգին համաձայն, Աղթամարայ Կաթողիկոսական Տեղապահ Տ. Արսէն վարդապետը Թեմական այցելութեան ելեր է։ Տ. Արսէն վարդապետ կը գրէ Պատրիարքարան թէ տեղւոյն Նարեկայ որբանոցը բացուեր և անոր հսկողութիւնը յանձնուեր է Զատոյեան Տ. Դանիէլ վարդապետին որ, ինչպէս կը յիշուի, իր ուսումը կատարելագործած է Արմաշու Դպրեվանքին մէջ։

—Ուսումնական Խորհուրդը, իր երէկուան նիստին մէջ, որ գումարուեցաւ Բերայի Արհեստանոցը, ատենապետութեամբ Տօքթ. Թորգոմեան Էֆէնտիի, կրթական տեսչին կողմէ ներկայացուած տեղեկագրէ մը իմանալով որ մայրաքաղաքիս կարգ մը ազգ. վարժարաններու մէջ հայերէն լեզուն հազիւ շաբաթը երեք ժամ կ'աւանդուի, որոշեց ստիպողաբար հրահանգ տալ այդ վարժարաններու խնամակալ մարմիններուն որպէս զի Կազմական Կանոնագրի տրամադրութեան համաձայն օրական մէկ ժամ նուիրուի մայրենի լեզուի աւանդման։

Գրենական Յանձնաժողովը իր երկամեայ պաշտօնավարութեան գրաւոր համարատուութիւնը ներկայացուցած ըլլալով, յանձնուեցաւ Խորհրդի անդամներէն Բարսեղ Էֆ. Աւետիսեանի՝ ի նախաքննութիւն։

Խորհուրդը, Ղալաթիոյ Ազգ. Մատենադարանի կարգադիր մասնախումբին հետ խորհրդակցելէ ետքը, կարգ մը տնօրինութիւններ ըրաւ և յանձնեց իր ատենապետին՝ Ս. Պատրիարք Հօր հաւանութեանը ներկայացնել զանոնք։

—Թոփ-Գափուի դրսի թաղեցիները հանրագիր մը մատուցանելով Ս. Պատրիարք Հօր, խնդրած են որ Թաղ. Խորհրդի նոր ընտրութեան հրահանգ ղրկուի։

Յայտնի է թէ տեղւոյն Նախորդ Թաղ. Խորհրդին հրաժարման առթիւ, Ս. Պատրիարք Հայրը ժամանակաւոր մատակարարական մարմին մը կարգած էր, որպէս զի մինչեւ Թաղ. Խորհրդի նոր ընտրութիւնը, թաղին մատակարարութեան վերաբերող գործերը վարէ։

—Ամերիկայի Լին քաղքի ազգայինները իրենց մէջ հանգանակութիւն մը ընելով, 6 անգլ. ոսկիի գումար մը ղրկած են Ս. Պատրիարք Հօր՝ Վանայ որբանոցներուն յատկացնելու համար։

—Տնտեսական Խորհուրդը երէկ դարձեալ նիստ չունեցաւ անդամներու մեծագոյն մասին բացակայութեանը պատճառաւ։

—Պիլէճիկի առաջնորդ Տ. Մովսէս Ծ. Վ. Կէօմիւրճեան տեղւոյն գաւառ. ընդհանուր ժողովի պակաս 9 անդամներուն տեղ նոր ընտրութիւն կատարել տուած և տեղեկագրած է Ս. Պատրիարք Հօր ի վաւերացումն։

—Բղլի գաւառային Կրօն. և Քաղ. Ժողովները խնդրած են Ս. Պատրիարքէն որ տեղւոյն առաջն. փոխանորդ Տ. Արիստակէս Վ. Խաչատուրեանի վարդապետական Լանջախաչ մը շնորհուի իբր վարձատրութիւն անոր բարւոք աշխատութեանց։

—Խարբերդի առաջնորդ Տ. Պետրոս վարդապետ վիճակին եկեղեցիներուն համար Ս. Միւռոն խնդրած է Պատրիարքարանէն։

—Կարնոյ քաղքի Որբանոցին մէկ վիճակացոյցը ղրկուած է Պատրիարքարան, ուրկէ կը տեղեկանանք թէ 29 որբ պատսպարուած են այդ որբանոցին մէջ. ասոնց 4ը Կարնոյ վիճակին, 18ը Բաբերդէն, 5ը Դերջանէն, 1ը Խնուսէն և 1ը Մուշէն առնուած են։ Հոգաբարձութիւնը մտադիր է աւելցնել որբերուն թիւը եւ աւելի մղում տալ Որբանոցին յառաջդիմութեան։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ՏՕՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
[illegible]
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ
[illegible]
Հաստատեալ եւ յանձնարարեալ
ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴԻՆ
Կարեւոր գործ ամէն մայրու համար
Գին 25 ՂՐՇ.
Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Պէրպէրեան տպարան (Էսկի Զապթիէ Ճատտէսի թիւ 61)
Կեդրոնատեղին ղրկուած 25 ղրշ. թղթատարութեան փոխ կամ հինգ ու կէս Փր. նոց նամականիշի փոխարէն, կը ստացուի թղթատարով մէկ օրինակ։ 10—10
137

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆ. —Հռոմէն կը հեռագրեն Վիէննայի թերթերուն թէ ընդհանուր զինաթափութեան դեսպանաժողովին համար միայն ցամաքային անկախ բանակ ունեցող տէրութիւններուն հրաւէր պիտի ղրկուի, որով Վատիկան ներկայացուցիչ պիտի չունենայ։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. —Քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարներ բողոք մատուցեր են Չինու մայր կայսրուհիին, Քաօ-Լունկի երկիրը, Հոնկ-Քոնկի դիմաց, Անգլիոյ թողուելուն համար։ Պաշտօնատարները կը յաւային այս կերպով թող տալ Անգլիացիներուն որ տիրանան այդ երկրին։ Բայց Քաօ-Լունկի՝ Անգլիացիներուն վարձու տրուելու պայմանագիրը արդէն կնքուած է, որով Անգլիա անպատճառ պիտի տիրանայ այդ տեղին։

ԳՆԴԱՊԵՏ ՄՈՐԷԼ, որ 1894ին Տրէյֆիւսը դատապարտող զինուորական ատեանին նախագահն էր, այսպէս յայտարարեց Լիպր Բառօլի խմբագրին.

«Տրէյֆիւսի դատապարտութիւնը որոշող թուղթերուն կամ ապացոյցներուն վրայ չեմ կրնար խօսիլ, բայց ամէն բան ըրի համոզելու զինուորական ատեանին անդամները որ մաքուր վճիռ չարձակեն. հաստատեցի իրենց թէ այդ վճիռը օրէնքին հակառակ է։ Ասով կրնաք գաղափար մը ունենալ անոնց համոզումին վրայ։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ. —Բարիզի անգլիական դեսպանատան քարտուղարներէն մէկը, պաշտօն ունի ամէն առտու գնել տալ Տրէյֆիւսի գործին վրայ գրող բոլոր թերթերը, մեծ թէ՛ փոքր, և անոնցմէ հաւաքածոյ մը շինել՝ Թագուհիին, Կալլէսի Իշխանին, Քոննոթի դուքսին, Քէմպրիճի դուքսին, սպարապետ Ուոլսլիի, մարքիզ Լորտ Սոլզպըրիի, բոլոր նախարարներուն և Լոնտոնի ոստիկանութեան մեծ պաշտօնեաներուն համար։ Այս հաւաքածոն ամէն առտու Լոնտոն կը ղրկուի դեսպանատան թղթատարով։ Թագուհիին, Պալմորալի դղեակը երթալէն ի վեր, օրական երկու հաւաքածոյ ուղղած է, զոր անձամբ կը կարդայ։ Պալատական սպայ մը պաշտօն ունի կարգի դնելու և պահելու այդ հաւաքածոն։ Լոնտոնի մէջ խոշոր սրահներու մէջ կը պահուին Տրէյֆիւսի խնդրին վերաբերեալ բոլոր թուղթերը ու հրատարակութիւնները թուականի կարգով։ Տումարին պարունակութեանը համար ցանկ մը կայ։ Թագուհիին հաւաքածոն հիմակ ութ խոշոր հատորէ կը բաղկանայ, իւրաքանչիւրը չորս հարիւր էջէ։ Չորս ալբոմներ ալ կան նկարներու համար։ Տրէյֆիւսի հաւաքածոն ո՛չ Պալմորալ պիտի մնայ և ոչ Օզպըրն, այլ գործը աւարտելէ ետքը Ուինտսորի արքայական պալատան մատենադարանին մէջ պիտի պահուի։ Լոնտոնի ազգային Թանգարանն ալ այդ տեսակ հաւաքածոյ մը կ'ընէ։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԳԵՐԻՆԵՐԸ. —Սպանիացի տեղակալ մը, որ Արկոնաութա նաւը բռնուած միջոցին Ամերիկացիներուն ձեռքը գերի ինկած էր, մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց սպանիացի սպաներու և զինուորներու կրած նեղութիւններուն վրայ։ Ասոնք Աթլանթեայի բանտերը դրուած էին։ Խցիկները կամ աւելի եւս վանդակները, որոնց մէջ փակուեցան, աւելի գազաններու համար շինուած ըլլալու երեւոյթը ունէին. բնաւ օդ չէին առներ։ Տրուած սնունդը ոչ միայն անբաւական էր, այլ նաեւ շատ գէշ տեսակի։ Տեղակալը չուզեր պատմել Ամերիկացիներուն՝ Սպանիացիներու հետ վարուելու եղանակը, որովհետեւ, կ'ըսէ, անհաւատալի պիտի թուի։

Սանթիակոյի դէպքերէն ետքը բազմաթիւ սպանիացի զինուորներ լեցուցեր են նեղ և փոքր շոգենաւի մը մէջ. այն չափ տեղ չկայ եղեր որ Սպանիացիները մինչեւ վերջը ոտքի վրայ մնացեր են։ Իրիկուն մը Ամերիկացիները աղմուկ մը լսեր են և կարծելով որ Սպանիացիք ապստամբած են, անմիջապէս կրակ ըրեր և քանի մը հոգի սպաններ են։ Բորթսմութի մէջ ալ Ամերիկացիք աղէկ չեն վարուեր Սպանիացիներուն հետ։ Այս օրերս Սանթանտէր ցամաք ելլող նաւազները կը գանգատին եղեր Ամերիկացիներու ամարդի ընթացքէն։ Բորթսմութի հիւրանոցին մէջ հիւանդները լքուեր են առանց հիւանդապահի։ Սպանիացի բժիշկը նաւազներու յանձներ է այդ պաշտօնը։

ՊԱՏԷՆԻ ԴՔՍՈՒԹԻՒՆԸ. —Պատէնի Մաքսիմիլեն իշխանը պիտի նշանուի Ռուսիոյ մեծ դքսուհիներէն միոյն հետ։ Իշխանը, 31 տարեկան, Պէրլինի կայսերական անձնապահ զօրքերու սպայ է։ Պատէնի մեծ դքսին եղբօր, հանգուցեալ Վիլհէլմ իշխանին զաւակն է։ Իր նշանախօսութիւնը մասնաւոր շահեկանութիւն մը ունի Պատէնի համար։ Արդարեւ Պատէնի մեծ դուքսը, որ տասներեք տարիէ ի վեր ամուսնացած է Նասաուի Հիլտա իշխանուհիին հետ, եթէ անզաւակ մնայ, Մաքսիմիլեն իշխանը պիտի ժառանգէ Պատէնի մեծ դքսութիւնը։ Այս ամուսնութիւնն ալ եթէ անզաւակ մնայ, հարաւային Գերմանիոյ Հոհէնցոլըրն գերդաստանին կաթոլիկ շառաւիղին պիտի իյնայ Պատէնի գահը, ինչպէս որ պիտի ըլլայ Վիւրթէմպէրկի թագաւորութեան համար։

ԹԻՖԼԻՍԷՆ կը գրեն թէ Միխայէլ Միխայլովիչ մեծ դուքսը սպտ. 17/29ին հոն հասեր է Բորժոմէն։ Կայարանին մէջ ընդունուեր է կուսակալ Կալիցին իշխանին և զօրավարներու կողմէ։ Մեծ դուքսը զօրքերը անցնել ետքը և վարժարանները այցելելէ ետքը, կառավարական պաշտօնատանը իջեւաներ է։ Այս առթիւ քաղաքը դրօշներով զարդարուեր է։ Ամբողջ ժողովուրդը համակրական ցոյցեր ըրեր է մեծ դուքսին, որ Կովկասի նախկին ընդհ. հրամանատարն է։ Տեղացիները զայն կը կոչեն «պաշտելին Միշաքօ»։

ՊԻՍՄԱՐՔ ԵՒ ՔԱՊՐԻՎԻ. —Պիսմարք իշխանը, իր որդւոյն, Հէրպէրթի ամուսնութեան միջոցին, մտադրութիւն ունեցեր է մենամարտի հրաւիրել Քափրիվի կոմսը, այն ատեն նախարարապետ Գերմանիոյ, որովհետեւ իշխանին անհաճոյական գործերու խառնուած էր։ Բայց Պիսմարք ետ կեցեր է այդ մտադրութենէն, ըսելով. «Զինուորական սպայ ըլլալուս համար, խնդիրը պատուոյ դատարանի մը պիտի յանձնէի, քաղաքացի հին զօրավարներէ. գործը շատ մը բամբասանքներու տեղի պիտի տայ. որոնցմէ կ'ուզեմ զգուշանալ։»

ՊԱՊԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ. —Այս ամառ շրջած աննպաստ լուրերուն հակառակ, կ'ըսէ Իդալիա, Պապը կատարելապէս առողջ է, որչափ կը ներէ իր տարիքը։ Լէոն ԺԳ. եռանդով կ'աշխատի եկեղեցական գործերու համար։ Իր խոր ծերութեան մէջ Պապը զարմանալի կորով և առոյգութիւն ցոյց կու տայ։ Դարուս միւս երկու մեծ ծերունիները, Պիսմարք ու Կլատսթըն, մեռան, բայց Լէոն ԺԳ. կը մնայ։ Օգոստոս ամսուան հիւանդութիւնը, որ զանազան զրոյցներու տեղի տուաւ, Պապին անխոհեմութեան հետեւանքն էր, որովհետեւ առանց բժիշկին խորհուրդ հարցնելու, չափէն աւելի լուծողական առած էր։ Եթէ առողջ կազմ չունենար, պիտի չդիմանար. բայց Լէոն ԺԳ. երկու-երեք օր միայն անկողին մնաց։

ՉԷԹԻՆԷԷՆ հոկտ. 4 թուականով կը գրեն Վինէր Թակպլադի. —Երեք ամիսէ ի վեր Սեւ Լերան ամէն կողմերը անձրեւ չէ տեղացած. հունձքերը գրեթէ բնաջինջ եղան։ Ժողովուրդը մեծ մտահոգութեան մէջ է։ Այնչափ սաստիկ տաք կ'ընէ որ լեռները ու արտերը ճեղքուած են։ Տեղ տեղ ճեղքուածքները ահագին փոսերու երեւոյթը ունին։ Ջուրի նուազութեան պատճառաւ զինուորները արձակուած են։ Այս երաշտութիւնը, եթէ շարունակէ, ժողովուրդը շատ պիտի նեղուի։ Գիւղացիները դժգոհ են։ Իշխանը Եւրոպայէն սերմի համար արմտիք բերել տալով երկրագործներուն պիտի բաշխէ, բայց ժողովուրդին անհրաժեշտ պէտքը ջուրն է։ Գիւղացիները եկեղեցիներու և լեռներու մէջ անձրեւի համար կ'աղօթեն։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.Ի ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ. —Հռոմէն կը գրեն Վիէննայի լրագիրներուն թէ Իտալիոյ սահմանագլուխէն մինչեւ Վենետիկ, երկաթուղիի գծին երկու կողմը, քանի մը հեծելագունդ և հետեւակներու երկու կիսաբաժին բարեւի պիտի կենան Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհիին կառախումբը անցած միջոցին։ Արքայական անձնապահ զօրագունդէն քսան հոգի Հռոմէն Վենետիկ պիտի երթան և Վիլհէլմ Բ.ի տրամադրութեանը տակ պիտի գտնուին որչափ ատեն որ հոն մնայ։ Կայսրը Իտալիոյ սահմանագլխին վրայ պիտի ընդունուի Ումպէրթօ թագաւորին եղբօր և ԺԱ. զօրաբանակին հրամանատարին կողմէ։ Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին երբ Վենետիկ ճամբայ ելլեն, իտալական զրահաւոր մը ու յածանաւակ մը մինչեւ արշիպեղագոս պիտի հետեւին Հոհենցոլըրն զբօսանաւին։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ. —Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ Պարսկաստանի փողերանոցը դադրեցուցեր է դրամներու պատրաստութիւնը։ Ելմտական տագնապը վերջին աստիճանին հասած ըլլալով, պարսիկ կառավարութիւնը հրաման տուեր է իր Բարիզ ղրկած պաշտօնէին որ փութացնէ փոխառութեան բանակցութիւնները։ Առեւտուրի մէջ ռուսական դրամ կը գործածուի։ Վաճառականներուն վճարման պայմանաժամ չի տրուիր, որով առեւտուրը գրեթէ բոլորովին դադրած է։

—Պարսիկ կառավարութիւնը ռուսական նաւարաններու հինգ շոգենաւ յանձնարարեց որոնք Կասպից ծովու պարսկական ծովեզերքը պիտի բանին։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ. —Սիմլայէն կը հեռագրեն թէ վերջերս Մահսուտ ցեղէն տասնըհինգ հոգի յարձակեր են Ջիթանի կամաւորներուն վրայ, որոնք Անգլիոյ ծառայութեան մէջ կը գտնուին։ Ասոնցմէ մէկը սպաննուեր է և երկուքը վիրաւորուեր են։ Յարձակողները հալածելու համար թէեւ զինուոր ղրկուեր է, սակայն ասոնք շատ մը տեղ պտտելէ ետքը ոչ ոք գտեր են։

«ՆՈՎՈՍԹԻ» ռուս լրագիրը, քննադատելով Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը, կ'ըսէ. «Ցաւալի է որ Ֆրանսա հիմա ներքին տագնապի մէջ է, որ իր արտաքին քաղաքականութեանը վրայ ազդեցութիւն պիտի ընէ։ Ֆրանսա, առանց կարեւորութիւն տալու Անգլիոյ պատերազմական սպառնալիքներուն, պիտի պաշտպանէ Ֆաշոտայի մէջ ձեռք բերած գաղթավայրը։»

ՄՈՌՑՈՒԱԾ —Շատ մելամաղձոտ էր, կը գրեն Պրիւքսէլէն, Սեպ. 30ի տարեկան այցելութիւնը Պուլանժէի գերեզմանին վրայ։ Եօթը տարի անցած է իր եղերական մահէն ի վեր. հիմա մոռցուած է։ Բարիզէն միայն Պ. Բօլէն Մէրի գնաց այցելելու «Ժօրժ ու Մարկրիթը» որոնք քով քովի կը հանգչին ուռիին տակ։ Քանի մը հետաքրքիրներ միայն գացած էին։ Հինգ ծաղկեպսակ ղրկուած էին, գերեզմանին վրայ դրուելու համար։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷԻ մէջ Ուկամպանի պետերը, մէկ քանի ճակատամարտներէ ետքը, Օգոստ. 21ին հնազանդութիւն յայտներ են Անգլիացիներուն։

ՊԱՐՍԻՑ Շահին որդին, ինչպէս ծանուցինք, ուղեւորութիւն մը կը կատարէ Եւրոպայի մէջ։ Իշխանը ծնած է 1878ին. մատղաշ է և ուսումնական գիտութիւններու սիրահար է։ Ճարտարարուեստի ամէն ճիւղերուն և յառաջդիմութիւններուն վրայ կանոնաւոր տեղեկութիւն կ'առնէ, Ֆրանսերէն կը խօսի ու կը գրէ. քիչ մըն ալ անգլիերէն գիտէ. միշտ կ'ուզէ Ֆրանսերէն խօսիլ։ Թէեւ հիւանդոտ կ'երեւայ, բայց գեղադէմ է, նուրբ և կանոնաւոր դիմագիծերով. աչքերը, մազերը սեւ-սեւ, անկեղծօրէն կը նային և հրապուրիչ են։ Իր սիրալիր, պարզ ու անսեթեւեթ ձեւերը զինքը համակրելի ըրած են բոլոր իրեն մօտեցողներուն, Պարսիկ և Եւրոպացի, որոնք կը գնահատեն անոր բազմաթիւ յատկութիւնները։ Շահը իր որդւոյն յանձնած է Կիլանի հարուստ և գեղեցիկ գաւառին կուսակալութիւնը։ Թէեւ երիտասարդ և անփորձ կառավարական գործերու մէջ, սակայն իրեն բարձր դիրքին իր վրայ դրած պարտականութիւններուն կատարեալ գիտակցութիւնը ունի։ Առողջական վիճակը փափուկ ըլլալով, Բարիզ կ'երթայ նշանաւոր բժիշկներու խորհուրդ հարցնելու համար։ Իր հետեւորդները բազմաթիւ չեն. երեք բարձրաստիճան պաշտօնատարներ են, մէկը՝ Խայխմ-Մակամ, կրօնական գործոց նախարար, Պետերսպուրկի նախկին դեսպան և Դաւրէժի նախկին կուսակալ. երկրորդը՝ Տօքթ. Խալիլ խան և Մուհէյն Էտ Տէօվլէ։ Երեքն ալ Բարիզի մէջ դաստիարակուած են։

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱՅԻ թագաւորը, Լուիզ թագուհիին մահուանը պատճառաւ, ներկայացուցիչ պիտի չունենայ Երուսաղէմի բողոքական եկեղեցիին օծման հանդէսին։

ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ. —Պուլկար երկու սպայ, Ֆէրտինանտ իշխանին կողմէ ներկայ պիտի գտնուին Ռումանիոյ զօրափորձերուն։ Ասոնք անցեալ շաբթու Պուքրէշ հասնելով, այցելութիւն տուին պատերազմական նախարարին և ետքը Սինայա գացին Ռումանիոյ թագաւորին ներկայանալու համար։

ԲԱՄԲԱԿ ԵՒ ՍՈՒՍԱՄ. —Եւրոպայի հրապարակներուն մէջ բամբակի գինը ինկած է։ Սուսամները շատ կը փնտռուին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ժողովուրդը հետզհետէ աւելնալու վրայ է։ Ծնունդներու աւելցութիւնը որ 25 տարիէ ի վեր 500,000 էր, 1895ին 725,790 եղաւ և 1896ին՝ 817,783։ Այդ երկու տարիներուն ծնունդներու ընդհանուր թիւն է 1,941,644 և 1,979,747։ Միւս կողմէ օտար երկիրներ գաղթողներու թիւը որ երբեմն տարին մինչեւ 200,000 հոգի եղած էր, 1896ին իջաւ 33,824ի եւ 1897ին՝ 24,631ի։ Բայց Գերմանիա գաղթողներու կարեւոր թիւ մը հեռացողներուն տեղը լեցուց։ Այսօր 500,000 օտարականներ կան Գերմանիոյ մէջ, ասոնց թիւը քսան տարիէ ի վեր կրկնապատկուած է։ Ամբողջ կայսրութեան բնակիչներուն թիւը որ 1870ին 40 միլիոն էր, հիմա 54 միլիոնը կ'անցնի. գրեթէ ամէնքն ալ ուսեալ, բարեկարգ, աշխատասէր և խնայասէր։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին գնաց նոյն մզկիթը և ուրբաթի աղօթքը կատարել ետքը Կայս. Պալատ դարձաւ։ Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Կայս. Իրատէով, զօրահանդէս մը կատարուեցաւ, զոր Վեհ. Սուլթանը դիտեց Մալթա քէօշքէն։ Ն. Վեհափառութեան հետեւեցան Խտիւ Աապաս փաշա, եղբայրը՝ Մէհմէտ Ալի փաշա և արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա։

Սէլամլըքը դիտելու համար հրաւէրով կը գտնուէին Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Սպանիոյ և Հոլանտայի դեսպանները, իրենց հետեւորդներով, պելճիքական դեսպանատան գործակատարը, Խտիւին հետեւորդ պաշտօնեաները և ուրիշներ։ Ներկաներէն ոմանք [illegible] միջոցաւ արժանացան Կայս. մեծարանքներու։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր, առջի օր, իր յանձնարարագիրները Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու, արժանացաւ Կայս. մեծարանքներու։ Ն. Վեհափառութիւն Անգլիոյ թագուհիին և Կալլէսի իշխանին առողջութիւնը հարցուց։

ՍԹՈՔՀՈԼՄԻ օսմ. դեսպան Շէրիֆ փաշա, անցեալ շաբաթ օր, Շուէտի թագաւորին ներկայանալով արժանացեր է Ն. Վեհափառութեան մեծարանքներուն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. —Օսմ. կառավարութիւնը, կ'ըսէ Մոնիդէօր, որ խաղաղութեան կերպով յարգած է Յունաստանի հետ կնքուած հաշտութեան դաշնագրին տրամադրութիւնները, ծանուցագիր մը ուղղեց Հելլէն կառավարութեան, գանգատելով որ Յունաստան միեւնոյն ընթացքը չէ ունեցած և դոհացում չէ տուած Բ. Դրան բողոքներուն վերաբերմամբ նոյն դաշնագրին բռնաբարման։ Բ. Դրան ծանուցագիրը կը ծանրանայ սա կէտին վրայ որ թէեւ երկու կառավարութիւնները դաշնագրութեան մէջ յօդուած մը դրած են փոխադարձաբար ներում շնորհելու, պատերազմի դէպքերուն առթիւ ամբաստանեալ իրենց հպատակներուն, սակայն Հելլէն կառավարութիւնը չէ յարգած այդ յօդուածը և հաշտութեան դաշնագիրը ստորագրուելէն ի վեր այդ կարգի զեկոյց մը չէ ըրած, մինչդեռ օսմ. կառավարութիւնը այդ մասին պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակած և նոյն յօդուածն ալ գործադրած է։

ԷՆՎԷՐ ՓԱՇԱ, որ սպանեւամերիկեան պատերազմին վերաբերեալ գործողութիւններուն հետեւելու համար Ամերիկա գացած էր, Ուաշինկթընէն ճամբայ ելեր է մայրաքաղաքս դառնալու համար։ Էնվէր փաշա ցամաքային ու ծովային զինուորական գործողութիւններուն վրայ ընդարձակ տեղեկագիր մը պատրաստած է զոր հոս հասնելուն պիտի մատուցանէ։ Էնվէր փաշա ամէնէն աւելի կարեւորութիւն կու տայ մարտանաւերու սպառազինութեան և պէտք կը ցուցնէ որ օսմ. կառավարութիւնը ռազմական աւելի կարեւոր իրեղէններ ունենայ։

ՍԷՐԱՅ ՊՐՈՒՆԻ հիւանդանոցին համար, գերմանացի բրոֆէսէօր Րինոէրի առաջարկութեամբ, օսմ. կառավարութիւնը Պէրլինէն գթութեան երեք քոյրեր բերել պիտի տայ իբրեւ հիւանդապահ։

ԳԱՀԷՆ ԵՏ ԿԵՑԱԾ. —Այս օրուան Սապահ հետեւեալը կը հրատարակէ իր արտօնատէր Միհրան Էֆ.ի կողմէ պաշտօնավարական գործակալ Գառնիկ Էֆ.ի դէմ բացուած դատին առթիւ.

«Մեր արտօնատիրոջ Միհրան Էֆ.ի կողմէ [illegible] Գառնիկ Էֆ.ի դէմ բացուած դատը թէեւ Բերայի պատժական դատարանին առջեւ կը տեսնուէր, բայց Գառնիկ Էֆ.ի աղաչանքին և քանի մը պատուաւոր անձերու միջնորդութեանը վրայ, դատն ետ կեցուած է և հետեւաբար դատը շարունակելու համար օրինական պատճառ մը չէ մնացած։»

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ. —Պետական Խորհուրդին որոշմամբ, որ վաւերացուած է Կայս. Իրատէով, Օսմ. Պանքային միջոցաւ Փողերանոցին մէջ անմիջապէս 50,000 ոսկինոց մէճիտիէներ հինգ և տասը փարանոց մանր դրամի պիտի վերածուին։ Հինգ փարանոցին կէս քրամը արծաթ և 4½ քրամը պղինձ պիտի ըլլայ և տասը փարանոցին 1 քրամը արծաթ և ինը քրամը պղինձ։ Մեծ-Եպարքոսը Կայս. այս Իրատէն հաղորդեց ելմտական նախարարութեան։

ՍԱՄՈՍԻ ծովեզերքը շինուած քարափներու ծախքին համար Կայս. Իրատէ մը արտօնեց որ նոյն կղզիին արտածութիւններէն ու ներածութիւններէն հարիւրին 1 տուրք մը առնուի։

ԵԷՄԷՆԻ նահանգին ծովեզերքներուն վրայ պահականոցներ պիտի շինուին և միանգամայն պահականաւեր պիտի գնուին արգիլուած նիւթերու ներածութիւնը թոյլ չտալու համար։

ՀԱՅԵՖԱՅԻ առջեւ քարուկիր նաւամատոյց մը և նաւահանգիստ մը պիտի շինուի 15.000 ոսկի ծախքով. Շինութիւնը յանձնուած է ֆրանսացի ճարտարագէտի մը։

ՕՍՄ. ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐԸ. —Սպարապետ [illegible] և Թնդ. [illegible] վերատեսչութիւնը որոշեցին Եւրոպայէն զանազան տրամագիծերով և նոր դրութեամբ թնդանօթներ գնել, որոնք Թոփխանէի մէջ իբրեւ նմուշ պիտի ծառայեն համանման թնդանօթներու պատրաստութեան։

ՊԷՐԼԻՆԷՆ երեք խոհարար, որոնք կայսեր պիտի հետեւին՝ ուղեւորութեանը միջոցին, երէկ մայրաքաղաքս եկան։

ԹԷՐԷՔԷՆԵՐԸ. —Պետական Խորհուրդը որոշեց որ ասկէ վերջը տասը ղրուշնոցի տեղ քառասուն փարանոց դրոշմաթուղթ փակցուի այն հէճճէթներուն, որոնք հազար ղրուշէ պակաս թէրէքէ ունեցող վախճանեալ անձանց որբերու խնամակալներուն կը տրուին։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը տպագրել կու տայ Թուրքիոյ և Յունաստանի նոր սահմանագլուխին վերաբերեալ բրոթոքոլները, օսմաներէն ու ֆրանսերէն։

ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ վարժարանի նախնական դասարանին աշակերտներուն թիւը շատցած ըլլալով, նոր բաժանում մը պիտի ունենայ, որուն համար ամսական երեք հազար ղրուշ ծախք որոշուած է։

ԳՈՆԻԱՅԻ նահանգին մէջ հոս հոն ցրուած հնութիւնները հաւաքելու և կարեւորները Կայս. Թանգարան ղրկելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ Խորհուրդին անդամ ու քննիչ Աքիֆ պէյ որ Իսկէնտէրուն գացած էր տեղւոյն մաքսատան համար քննութիւններ կատարելու, իր պաշտօնը աւարտեր է։

ԳՈՆԻԱՅԻ նախորդ կուսակալ վախճանեալ Ալի Քէմալի փաշայի կնոջ 2800 ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ուխտատեղիներու նորոգութիւնները ամբողջացնելու համար հեռագրով հրաման ղրկուեցաւ տեղւոյն պաշտօնեաներուն։

—Կայս. Թիկնապահ հազարապետ Թիմուր պէյ մասնաւոր պաշտօնով Եաֆա գնաց։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մաքսատան արկղակալ կարգուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալութեան քարտուղարներէն Սաիտ էֆ.։

ՊԻՒՅՈՒՔՏԷՐԷԻ հրկիզեալներու նպաստամատոյց յանձնաժողովը, նախագահութեամբ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվի, վերջին նիստին մէջ, Թարապիոյ մետրոպոլիտին առաջարկութեամբ, որոշեց 52 յոյն ընտանիքի և ուրիշ ազգերէ քսան հոգիի այրած տուները վերաշինել։ Յանձնաժողովը չորսական մէճիտիէ բաժնեց հրկիզեալներէն մէկ քանիին։ Մինչեւ հիմա կատարուած հանգանակութեան գումարը երկու հազար հինգ հարիւր ոսկիէն անցաւ։ Օգոստոս 19էն 31, թաղապետութիւնը 1600 օխա հաց բաշխեց հրկիզեալներուն։

ԿԵՎԷԼԻ գաւառակին թաղապետական նախորդ բժիշկ Գրիգոր Էֆ. միեւնոյն պաշտօնով Տրամա փոխադրուեցաւ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ. —Թիրի Զաֆեր շոգենաւը Պողազի կողմերէն երեք չարագործ բռնելով Տարտանէլ տարեր է։

ՄՂՆԿԱՆՏ. —[illegible] կ'ըսէ թէ Բերայի մէջ երեւան ելած ծաղկախտը հետզհետէ կը ճարակի։

ԶԻՄԻԱՔՕ ՓԱՇԱ երէկ Եգիպտոս ուղեւորեցաւ։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը հրամայեց որ Սէլանիկի նաւահանգիստը գտնուող Օրխանիէ մարտանաւը Պէյրութ երթայ և Նէճմ Շէվքեթ ալ Եաֆա։ Ասոնք արդէն ճամբայ ելած են։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ քննիչ անասնաբոյժ Հայտար պէյ նկատելով որ իր գործերը հետզհետէ կ'աւելնան, [illegible] որ փոխանորդ պաշտօնեաներ ընկերացուին իրեն։

ԷՏԻՐՆԷԻ նահանգին մէջ այս տարի արմտիքի հունձքը անցեալ տարուան կէսին չափ ըլլալով, կակուղ ցորենի քիլէն 27—28½ ղրշ. է և կարծր ցորենն ալ 32։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհրդոյ ֆրանսական պատուիրակ Տօքթ. Տըլաքուր Եւրոպա գացած ըլլալով, այդ պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ ֆրանսական հիւանդանոցին բժշկապետ Տօքթ. Բօլնէյս։

ՀԷՅՊԷԼԻԻ աստուածաբանական վարժարանին մէջ երկու ձրի աշակերտ պիտի ընդունուին, զոր պիտի նշանակէ Պ. Բասիլ Սթէֆանովիչ։ Ինչպէս կը յիշուի, այդ վարժարանը, որ երկրաշարժէն փլած էր, վերաշինուեցաւ Պ. Բասիլ Սթէֆանովիչի ծախքով։

ԲԱՐԻԶԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ. —Կայս. Իրատէ մը արտօնեց 50,000 ոսկի յատկացնել 1900ի Բարիզի արուեստահանդէսին մասնակցութեան ծախքին համար։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏ. —Երէկ 30,000 ձեւք զինուորական հագուստ ղրկուեցաւ Պէյրութ։

ԿԷԼԻՊՕԼԻԷՆ կը գրեն թէ քաղաքին ու շրջականներուն հունձքերը գոհացուցիչ են։

ԲԵՐԱՅԻ պատժական ատեանը ի մօտոյ պիտի դատէ Անաստաս անուն մարդ մը որ իր քոյրը, Լուքսանդրա, Բերայի մէջ Բասքօ օթէլը տանելով պատիւը բռնաբարած էր։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջին առջեւ, անցեալ իրիկուն, Շիրքէթի շոգենաւ մը երբ կը մօտենար, նաւակ մը անիւներուն յարուցած ալիքներէն կամուրջին զարնուելով ընկղմեցաւ. նաւավարը ազատուեցաւ։

ԴԻԱԿ ՄԸ. —Հինգշաբթի առտու Ունքափանի մէջ Ղալաթիոյ ծովեզերքէն դիակ մը գտնուեցաւ, որ քանի օր առաջ ծովը ինկած Հասան անուն մավոնաճիի մըն էր։

ՈՃԻՐ ՄԸ. —Հինգշաբթի գիշեր Բերայի մէջ ոճիր մը գործուեցաւ. Մաճար թաղը բնակող աւստրիացի Մարի անուն կին մը ճամբան երբ կ'երթար, մարդ մը, որուն համար կ'ըսուի թէ տարփածուն է, վրան յարձակեցաւ և դաշոյնով կուրծքէն երկու տեղէ ծանրապէս վիրաւորեց։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Բարիզի թերթերէն. 5 Հոկտ.

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. —Բէքինէն կը հեռագրեն թէ անցեալ շաբթու ժողովուրդը յարձակեր է Իտալիոյ դեսպանին կնոջը վրայ։

—Մորնինկ Բոսթ ըսելէ յետոյ թէ Չինու բաժանումը որոշուած է, գոհունակութիւն կը յայտնէ Ամերիկացիներն ալ գործին մէջ մտած ըլլալնուն համար, որովհետեւ ինչպէս ծանուցինք, ամերիկեան մարտանաւեր կը ղրկուին Բէչիլիի ծովածոցը։

ՍՈՒԴԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ. —Լոնտոնէն հոկտ. 4 թուով կը հեռագրեն.

Տէյլի Թէլէկրաֆ իր երկրորդ տպագրութեան մէջ Գահիրէէն սա հեռագիրը հրատարակած է որ Ֆաշոտայէն նոր դարձող անգլիացի սպայ մը յայտարարութիւնները կը պարունակէ. —«Սեպտ. 18ին կը տեսնէինք Տէրվիշներու Սաֆիա շոգենաւը։ Մեր թնդանօթակիրը անմիջապէս կրակ ըրաւ անոր վրայ։ Եզերքը գտնուած Տէրվիշները քաշուեցան բազմաթիւ մեռեալներ ու վիրաւորներ թողլով։ Սաֆիայի կայմերը ու կազմուածները խորտակուեցան։ Սեպտ. 25ին առտուն կանուխ Ֆաշոտայի մօտեցած էինք։ Ֆրանսական դրօշը կը ծածանէր գիւղին վրայ և անոր տակ սէնէկալցի պահակ մը կեցած էր։ Անարգել յառաջացանք և տեսանք թէ այդ տեղը Տէրվիշներու գրութեամբը լաւ ամրացած էր։ Բաւական զօրաւոր մարտկոց մը շինուած էր հողէ, և ձիու պայտի ձեւով. չորս կողմը պատնէշներ կային, որոնց վրայ սեւ դէմքերու կարգ մը նշմարեցինք, հաւանօրէն Սէնէկալցիներ, ճակատամարտի պատրաստուած, բայց բնաւ հրացան չարձակուեցաւ։ Քիչ ետքը նաւակ մը, ֆրանսական դրօշ պարզած, դէպի մեզ կը մօտենար։ Մէջը կար սպիտակ հագած Եւրոպացի մը, որ Մարշան հարիւրապետն էր՝ բաւական տարիքոտ և յոգնած կ'երեւար։ Մեր շոգենաւին մօտեցաւ և ընդունուեցաւ Քիչնէր փաշայի կողմէ, որուն ձեռքը սեղմեց, ինչպէս նաեւ միւս սպաներունը։ Սէրտարը ու Մարշան սկսան խօսակցիլ։ Իրենց տեսութիւնները պարզեցին Ֆաշոտայի մասին, որուն պարագաները յայտնի են։ Մարշան շոգենաւին մէջ մնաց և հինգ շոգենաւերը կրցածնուն չափ մօտեցան ցամաքին, որովհետեւ հոն շատ տիղմ գտնուելով դժուար էր մերձենալը։ Յետոյ Մարշան իր նաւակը վերադարձաւ Ուինկէյթ գնդապետին և թիկնապահի մը հետ։ Ասոնք ամրոցներու մէջ պտոյտ մը կատարեցին Փրանսացի չորս սպայի հետ, ամէնքն ալ սպիտակ հագած ։ Ֆրանսացի չորս քլառալեոններ ալ տեսայ ։ Բոլոր զօրքերը հրաման ստացան ցամաք ելլելու ։ Գնդապետ Ուինկոթի վերադարձէն ետքը մենք ալ ցամաք ելանք, փրանսական բանակետղին հիւսիսային ծայրը և գիրք մը գրաւեցինք այդ բանակետղին ետին ։ Անգլիական դրօշը պարզուեցաւ մեծ կայմին վրայ. Նոյն միջոցին զինուորական նուագածուները Խտիվին քայլերգը նուագեցին. յետոյ Քիչնէր փաշայի հրամանաւ զինուորները երեք անգամ «Կեցցէ» գոչեցին ։ Այս արարողութեան Ֆրանսացիները ներկայ չգտնուեցան ։ Կէսօրէն ետքը անգլիական ու եգիպտական դրօշները կը ծածանէին Ֆաշոտայի վրայ ։ Մաս մը զինուոր, Անգլիացի ու Սուտանցի, թնդանօթակիրով մը դէպի հարաւ ղրկուեցան և հասան Սոպաթ գետակը ։ Ասոնք Սեպտ. 22ին կէսօրէն ետքը քանի մը բնիկներու հանդիպեցան, որոնք շատ զարմացած կ՚երեւէին անոնց ներկայութենէն ։ Քիչնէր փաշա ու սպայակոյտը ցամաք ելան և դրօշ պարզեցին ։ Սուտանցի զինուորներ իբրև պահակազօրք հոն ձգուեցան ։

«Հետեւեալ օրը առտուն նորէն Ֆաշոտա դարձանք, ուր նոյն օրը հասանք ։ Կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէր եւ երկու դրօշները միկանց կը ծածանէին ։»

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Պէրլինէն կը հեռագրեն Քէօլնիշէ Զայթունկի.

«Լրագիր մը կը հրատարակէ թէ դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը հաստատեն որ արտաքին գործոց նախարար ֆոն Պիւլով, կայսեր հրամանաւ, տեղեկութիւններ պիտի տայ Փրանսական կառավարութեան, ի մասին Շուարցքոբէն գնդապետի դերին Տրէյֆիւսի գործին մէջ, և թէ այս ձեռնարկը բարեկամական ձեւով պիտի ըլլայ ։ Այս տեղեկութիւն բոլորովին սխալ է ։ Գերման կառավարութիւնը բնաւ մտադիր չէ փոխելու իր զգոյշ ընթացքը որուն սկիզբէն ի վեր հետեւեցաւ Տրէյֆիւսի գործին մէջ. հիմա պատճառ մը չկայ որ իր ընթացքը փոխէ ։ Վերջերս լուր կայ թէ Գերմանիա ետ պիտի կենայ իր ձեռնպահութենէն և թէ ո և է դէպք եթէ պատահի պիտի խզէ մինչեւ հիմա պահած լռութիւնը. բայց ասոնք անհիմն ենթադրութիւններ են ։ Այժմ որ Տրէյֆիւսի վերադատումով կը զբաղին և յուսալի է որ ճշմարտութիւնը երեւան ելլէ, Գերմանիա առաջուընէ աւելի նուազ պատճառ ունի առաջ երթալու այնչափ որչափ ֆոն Պիւլով չէ գացած իր յայտարարութեանը մէջ որ ամենուն ծանօթ է ։»

—Կոլուա կ՚ըսէ թէ Էսթէրհազի մօտերս Լոնտոնի մէջ տետրակ մը պիտի հրատարակէ Տրէյֆիւսի գործին վրայ ։ Անգլիերէն պիտի ըլլայ և Ֆրանսա պիտի չղրկուի ։ Անգլիացի հրատարակիչ Պ. Կըրանթ Րիչարտ պայմանագրութիւն կնքեր է Էսթէրհազիի հետ ։ Էսթէրհազի, ըսեր է անգլիացի հրատարակիչը, ստակի պէտք ունենալուն համար չէ որ պիտի հրատարակէ այդ տետրակը, որ Նիւ Եորք ալ պիտի ղրկուի ։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին երկրորդ նիստը, անցեալ երկուշաբթի, մէկուկէս ժամ տեւեց ։ Սպանիական պատուիրակներու քարտուղարը, Թանճէրի դեսպան Պ. Օճէտա, երկուշաբթի իրիկուն Բարիզ ժամանեց. հետեւաբար քարտուղարներուն պատրաստելիք ծրագիրը, յանձնաժողովին աշխատութիւններուն համար, նոյն օրը չէր աւարտած ։ Յանձնաժողովին անդամները կարծեաց փոխանակութիւն մը կատարեցին հաշտութեան այն բրոթոքոլին վրայ որով թշնամութիւնները դադրած էին ։ Երրորդ նիստը ուրբաթ օրը տեղի ունեցաւ ։

—Մանիլայի ամերիկեան զօրքերու հրամանատար զօրավար Մէրիթ երկուշաբթի օրը Բարիզ ժամանեց ։

—Նիւ Եորքէն կը գրեն թէ այն 185 հազար զինուորներէն, որոնք գործօն վիճակի մէջ պիտի մնան մինչեւ որ կարգադրուին առկախ խնդիրները, 40,000ը Քուպա պիտի ղրկուին, 35,000ը՝ Փիլիպպեանները և 25,000ը՝ Բորթօ-Րիքօ ։ Միւսները բանակետղը պիտի մնան ։

—Բորթօ-Րիքօի պարպումը շատ առաջացած է և մօտերս կը վերջանայ ։ Պ. Մաք Քինլի հրատարակեց հրամանագիր մը որով այդ կղզին մէջ զինուորական պաշտօնարան մը կը հաստատէ որուն պետն է զօրավար Պրուք ։

—Քուպան պարպելու գործողութիւնը այնչափ շուտով չի կատարուիր, վասն զի Սպանիացիները նախ դիտողութիւններ կ՚ընեն, բայց վերջը կէտ առ կէտ տեղի կու տան ։ Սպանիացիները հիմա մինչեւ դեկտ. 31 պայմանաժամ կ՚ուզեն Քուպան պարպելու. Ամերիկացիները մինչեւ նոյեմ. 30ի կը հաւանին ։ Վերջնական պայմանաժամը մօտերս պիտի որոշուի ։ Քուպայի մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին հոն երթալիք ամերիկեան զինուորները ընդունելու և պատսպարելու համար ։

—Վիզաեասի (Փիլիպպեանները) սպանիացի հրամանատար զօրավար Րիոս կը հեռագրէ թէ Լուսոնէն հոն հասնող ապստամբները նոր պարտութիւն մը կրեր են ։ Սպանիացիները գրաւեր են Անթիկուա քաղաքը ։ Ապստամբները փախեր են՝ 27 մեռեալ, երկու թնդանօթ և բազմաթիւ հրացան թողլով ։ Վիզաեասի բնակիչները չեն ուզեր օգնել ապստամբներուն ։ Ապստամբները փորձեր են Իլոասն ցամաք ելլել, բայց սպանիացի զինուորներու և կամաւորներու կռուէ ետ մղուեր են ։ Ապստամբներէն 31 մարդ մեռեր և շատերն ալ ծովին մէջ խղդուեր են ։

—Մատրիտէն կը հեռագրեն թէ Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին սպանիական պատուիրակ Պ. Մոնթէրօ Րիոս երկուշաբթի իրիկուն երկար հեռագիր մը ուղղեր է Սպանիոյ դահլիճին ։ Պարունակութիւնը գաղտնի կը պահուի բայց կը կարծուի թէ Պ. Րիոս տեղեկութիւններ տուած ըլլայ Մ. Նահանգաց պահանջումներուն վրայ ։ Մ. Նահանգները կը պահանջեն որ Քուպան անկախ ըլլայ ամերիկեան հովանաւորութեան տակ, ելմտական ու քաղաքական ամէն հետեւանքներով որոնց խառնուիլ չեն ուզեր ամերիկացիները ։ Քուպայի ու Բորթօ-Րիքօի խնդիրները Փիլիպպեաններէն առաջ պիտի կարգադրուին. ասոր համար տրուելիք որոշումը զօրավար Մէրիթի բերած տեղեկութիւններէն կախում պիտի ունենայ ։

—Մարէշալ Պլանքօ նորէն տասնըհինգ միլիոն Փր. կ՚ուզէ, որ Սպանիոյ Պանքային փոխ պիտի առնուի ։

—Ամերիկեան զանազան երկիրներ կ՚ուզեն գնել Անթիլեաններ գտնուած սպանիական մարտանաւերը ու ռազմական իրեղէնները ։

ՎԱՏԻԿԱՆ որոշեց որ Խրուաթիայի, Տալմաջիայի և Սլաւոնիայի կաթոլիկ եկեղեցիներուն մէջ սլաւերէն պատարագ ալ մատուցուի, ինչպէս Սեւ Լերան մէջ կ՚ըլլայ տասնըհինգ տարիէ ի վեր ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Հրեաներու Միութիւնը որոշեց քննութիւն մը կատարել Կալիչիոյ Հրեաներուն վիճակին վրայ, տնտեսական, ընկերական ու քաղաքական տեսակէտով ։ Միութիւնը կը յուսայ դարման մը ընել Հրեաներու տխուր կացութեան որ արդիւնք է Կալիչիոյ մէջ ժամանակէ մը ի վեր տիրող հակահրէական ամենազօր շարժումին ։

ԲՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ոստիկանութիւնը Օբորթօի մէջ Սորկուէ անուն կին մը ձերբակալեց որ ընկերվարական է ։ Սորկուէ հրապարակային բանախօսութիւն մը պիտի ընէր Օբորթօի մէջ ։ Մամուլի համաժողովին մէջ լրագրապետի մը երեսին գաւաթ մը նետած ըլլալով, ժողովասրահէն արտաքսուած էր ։ Լրագրապետը յանդիմանած էր զինքը ըսելով որ հռչակածէն նուազ ընկերվարական կ՚երեւայ ։

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱՅԻ թագուհիին յուղարկաւորութիւնը, որ հոկտ. 15ին պիտի կատարուի, շատ պարզ պիտի ըլլայ, Քրիստիան թագաւորին հրամանաւ ։ Անգլիոյ թագուհիին կողմէ ներկայ պիտի գտնուի Քէմպրիճի դուքսը ։ Մարմինը մասնաւոր կառախումբով Պէրնսթորֆէն Րոսքիլտ պիտի տարուի, առանց Քոբէնհակէն անցնելու ։

«Վէկա» օդապարիկը, որ Սիոնէն (Զուիցերիա) երկուշաբթի օրը ճամբայ ելած էր, հովին ուղղութենէն չկրցաւ դէպի հիւսիսային արեւելք երթալ ։ Հիւսիսային արեւմուտք քշուեցաւ մինչեւ Իվէրտոն, յետոյ Ժիւրան անցաւ, դէպի Բոնթարլիէ ուղղուելով ։ Վերջապէս մինչեւ 6300 մեթր բարձրանալ ետքը, Լանկրի և Տիժոնի միջեւ վար իջաւ ։

ԻՏԱԼԻՈՅ գահաժառանգ իշխանը մօտերս Մատրիտ պիտի ուղեւորի ։

ԾԱՅՐԱՑԵՂՆԵՐԸ. — Զուիցերիոյ Դաշնակցային Խորհուրդը արտաքին գործոց, դատական ու ոստիկանութեան նախարարներու տեղեկագիրները առնելէն ետքը պիտի որոշէ մասնակցիլ միջազգային դեսպանախորհուրդին, ծայրայեղներու դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն համար ։ Դաշնակցային Խորհուրդը որոշեց վեց ծայրայեղներ ալ արտաքսել, որով մինչեւ հիմա արտաքսուածներուն թիւը յիսունի հասաւ ։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Անցեալ շաբթու Պոմպէյի մէջ ժանտախտէ 209 մահեր պատահեցան ։ Բոլոր Պոմպէյի նահանգին մէջ մահերու թիւն է 4000 ։ Պէնկալօրէի մէջ 124, Մատրասի գաւառին մէջ 16 և Քիւրաշիի մէջ մէկ ։

Տես չորրորդ երես ԲՐԷՆԹԱՆԻ մեծ վաճառատան ծանուցումը ։

ԿՈՒԶՀԷՔ դրամագլուխ մը ստեղծել ։ Ձեզի կը յանձնարարենք ստորագրուիլ Էքոնոմի-Նասիոնալին՝ որուն կեդրոնը Բարիզի մէջ կը գտնուի, և որ կրնայ ձեզի հայթայթել Քրէտի Ֆոնսիէի, Վիլ տը Բարիի պարտաթուղթեր, ամսական 8, 10 և 20 ֆրանք վճարումներու փոխարէն ։

Այս պարտաթուղթերը (օպլիկասիօն) որոնք ապահովուած են հասոյթներով և դրամագլուխներով, առաւելութիւնը ունին որ ամսական 3—4 առ հարիւր շահ կը բերեն ու շատ մըն ալ պարգեւներ ունին՝ 100,000, 250,000 և մինչև 500,000 Փրանքնոց ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ստանալ փափաքողները կրնան դիմել Կալաթա, Վօյվօտա փողոց, Կիւմիւշի խան, թիւ 1, երկրորդ յարկ, Փրանսական նամականի ճիշդ դէմը՝ Պ. Անտրէ Սապայի, որ ընդհանուր գործակալն է բովանդակ Թուրքիոյ համար ։

Գործակալներ կը խնդրուին լաւ յանձնարարականներով ։

113 8—15

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

Օսմաներէն լեզուի ծանօթ ուսուցիչ և Պետական Խորհրդի քարտուղար
ՊԵՏՐՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ
18րդ երկասիրութիւնը

«Իւլավէյի Նէվմէսիմէ, հաւասա մուֆասալ միւնշաթը ճէտիտէ», ընտիր ձեռագիր նամականի, մասնաւոր գրական և իրաւագիտական ծանօթութիւններով ճոխացեալ ։ Ընտիր տպագրութիւն, ճոխ պարունակութեամբ իր տեսակին մէջ եզական ։

Բոլոր գրավաճառներու քով կը գտնուի ։

12—12

ՀԵՌԱԳԻՐ

Չինական գործեր

ԲԱՐԻԶ, 7 Հոկտ. — Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Չինու մէջ կացութիւնը շատ խռովայոյզ է ։ Ռուսական ազդեցութիւնը հետզհետէ կ՚ընդարձակուի ։

Թրանսվալ

ԼՈՆՏՈՆ. — Էրլանկէր պանքան այն ատեն Թրանսվալի փոխառութիւնը պիտի երաշխաւորէ, երբ Թրանսվալի կառավարութիւնը բարեկարգէ հանքերու շահագործումը ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Տամարա

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Հոկտ. — Նոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տամարայի (Ափրիկէի մէջ գերման գաղթավայր) ապստամբութիւնը շատ ծանրակշիռ է. բայց տասնըմէկ Գերմանացիներու սպաննուած ըլլալու լուրը հաստատուած չէ ։ Գերմանացիները 1200 զինուոր ունին ։ Դժուարութիւնները առաջ եկեր են հրացաններու վրայ տուրք մը դրուելէն ։

Աւստրիա-Հունգարիա

ՎԻԷՆՆԱ, — Կոմս Թուն և Բէլըլ ու Տիրաուլի նախարարները [illegible] Բէշթա պիտի երթան, հունգարական նախարարներուն գործակցելու, պետական պայմանագրութեան համար որուն պայմանաժամը կ՚աւարտի յառաջիկայ մարտ 31ին ։

Հողակիր գործաւորներ

ԲԱՐԻԶ. — Հողակիր գործաւորները տակաւին չեն աշխատիր ։ Ցանձնաժողովներու և գործատէրներու միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար առաջարկուած միջոցները օգուտ չունեցան ։ Շատ դժուարութիւններ կը փորձուի, որովհետեւ նաւագործարանի գործաւորներն ալ պիտի միանան հողակիրներուն ։

Սերպիա

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Նախարարապետ Պ. Ճորճէվիչ յայտարարեց որ Նաթալի թագուհին եթէ Պէլկրատ գայ, ինք պիտի հրաժարի ։

—Բոլիդիչէ Քորեսբոնտենց կը հերքէ այն լուրը թէ Սերպիոյ թագաւորը և Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը պիտի տեսակցին ։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Սպանիա եւ Ամերիկա

ԲԱՐԻԶ, 7 Հոկտ. — Սպանեւամերիկեան հաշտութեան յանձնաժողովը սկսաւ վիճաբանիլ հաշտութեան բրոթոքոլին վրայ ։ Յանձնաժողովին աշխատութեանց ծրագիրը անփոփոխ ընդունեց ։

Բարիզի կացութիւնը

ԲԱՐԻԶ. — Քաղաքապետութեան Խորհուրդը քուէարկեց բանաձեւ մը որով Սէնի քաղաքապետին պաշտօնանկութիւնը պիտի պահանջուի ։ Ասոր պատճառ եղած են քաղաքին շինութիւններուն համար կատարուած նուազուրդներու անկանոնութիւնները ։

Ծայրայեղներ

ՀՌՈՄ. — Թրիպունա կ՚ըսէ թէ ծայրայեղներու դէմ գումարելի դեսպանախորհուրդը Հռոմի մէջ տեղի պիտի ունենայ և ոչ թէ Վիէննայի մէջ ։

ԳԱՂԱՏԻՈՅ ՎՐԱՅ

ՔԱՆԻ ՄԸ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գաղատիա՝ Փոքր Ասիոյ նշանաւորագոյն քաղաքներու կարգը դասուած, փոքր լեռնադաշտի մը վրայ վաճառաշահ քաղաք մըն է, Կ. Պոլսոյ հիւսիսային արեւելքէն 450 քիլոմէթր հեռաւորութեամբ ։ Նոր կառուցուած ժամանակը Էնսիր կամ Անսըր կը կոչուէր, բայց ետքէն Անկիւրա կամ Անգարա յորջորջուեցաւ ։ Գաղատիա ունի 55,000 բնակիչ որոնք այլազան ցեղերէ կը բաղկանան ։ Հայ համայնքութիւնը ունի վարժարան մը, Ս. Մեսրոպեան, և երկու եկեղեցի, մէկը Ս. Կղեմէս որուն գաւթին մէջ է Ս. Կղեմէսի գերեզմանը ։

Գաղատիոյ օդը այնքան առողջարար չէ, բայց հողը բարեբեր, քաղաքը շրջապատուած է այգեստաններով ու պարտէզներով ։ Բերքն է մեղր, [illegible], բրինձ, խաղող, ընտիր գինի, կարմրափայտ խնձոր, տանձ ։ Գաղատիոյ արտադրութիւններուն մէջ, ինչպէս յայտնի է, մեծապէս յարգի է թիֆթիկը ուսկից ամէն տարի մեծաքանակ կը սպառի ։ Քաղքին մէջ կան 32 մզկիթ, 4 բաղնիք, 2400 խանութ, 280 վաճառատուն, 21 փուռ, 11 ջրաղաց, 22 եկեղեցի ։ Ժողովուրդին մեծամասնութիւնը նիւթական բարեկեցիկ վիճակ մը ունի. քիչեր աղքատ դասակարգի կը պատկանին ։ Արհեստաւորներուն մէջ կան հիւսն, երկաթագործ, հիւսագործ, կօշկակար, դերձակ, ոսկերիչ, ամէն տեսակը գրեթէ. սակայն մեծամասնութիւնը վաճառական է ։ Դ. Ց. Ա.

QUININE PELLETIER

Այսօր, գրեթէ ամէն ընտանիքի մէջ հոգածու հայրերը քինին բէլըթիյէի դեղահատներու շիշ մը ունին ։ Ամենապարզ դողի մը, ամենապարզ տկարութեան առջեւ իրենց մէկ երկու քինինի դեղահատներուն միջոցաւ հիւանդութեան առաջքը կ՚առնուի ։

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

ՔԱԼԵԼՈՒ ԽԵՆԴԸ

Ը տանիքի մը, պարկեշտ մարդ մը, Պ. Տրհուվա, որ գարեջուր կը շինէ, զարմանալի դէպքի մը հերոսը հանդիսացաւ ։ Ֆրանսայի մէկ փոքր գիւղէն, ուր կը բնակէր իր կնոջը ու զաւկներուն հետ, գործով Լիլ կ՚երթայ ։ Մինչեւ իրիկուն իր գործերով զբաղելէ վերջ, կէս գիշերուան կառախումբը կը մտնէ իր գեղը երթալու համար և այդ կէտէն անդին ո՛ւր երթալը և ի՛նչ ըլլալը յայտնի չէ ։ Ընտանիքը մը տատանջութեան մատնուած, հետեւեալ օրն իսկ կը սկսի փնտռտուքի՝ անյայտ ամուսինը գտնելու համար և միւս կողմէն ոստիկանութեան ալ իմաց կը տրուի այս անհետացումը ։ Տարաձայնութիւնները և մեկնութիւնները կը շատնան և արդէն իսկ ոճրի մը վրայ կը խօսուի ։ Տիկին Տրհուվա իր ամուսինը կը փնտռէ հինգ օր շարունակ ։ Ցաւահատութիւնը կը սկսէր պատել խեղճ կինը, երբ անցեալ երկուշաբթի իրիկուն Տրանքէրքէն սա հեռագիրը ստացաւ ։

«Հանգստացէք ։ Թէրտորին պատահեցայ ։ Արեան կուտակումէն վերջ առողջութիւնը լաւ է ։ Առաջին կառախումբով կը դառնանք ։ ՔԱՐԷԹ»

Քարէթ՝ ըտանիքին մէկ բարեկամն էր և երկար ատենէ ի վեր առեւտուրի մէջ էր Տրհուվային հետ ։

Նոյն իրիկունը, հեռագրով ըսուածին համեմատ, երկու բարեկամները հասան և Տրհուվա պատմեց իր հինգ օր անհետութեան այն հետաքրքրական պատմութիւնը ։ Կէս գիշերին կառախումբը նստելէ վերջ իր գեղին քանի մը հարիւր քիլոմէթր անդին ուրիշ գիւղ մը իջած էր. ինքզինքը գէշ կը զգար. կառքէն դուրս ելած ատեն ձեռքը ճակտին կը զարնէ ու կը գոչէ.

—Զարմանալի բան, տե՛ս, գլուխս ալ իմս չէ ։

Այդ վայրկեանէն սկսաւ քալել առանց որոշ ուղղութեան մը, առանց նպատակի և ըստ բաղդի ։ Այսպէս, մինչեւ Սէնթ Օմէր գնաց և հոն Տիւնքէրք երթալու ճամբան հարցուց, ուր հասաւ զգեստները պատառուած ու կօշիկները մաշած, խղճալի վիճակի մը մէջ ։ Եւ միշտ կը քալէր, միայն տունէ տուն խմելու համար [illegible] մը մտնելով. ուրիշ շատ չէր խմեր և շատ ալ քիչ կ՚ուտէր ։ Հազիւ թէ պանդոկ մը կը մտնէր ու սկիզբ անմիջապէս մեկնելու պէտքը կը զգար, Թափառական Հրէային պէս ։

—Բայց զիս կամ զաւակներդ չէի՞ր մտածեր, գոչեց կինը այս պատմութիւնը ընդհատելով ։

—Ո՛չ, պատասխանեց մարդը, մէկուն վրայ չէի մտածեր ։ Միակ նպատակ մը ունէի, քալել, միշտ քալել ։

Վերջապէս երկուշաբթի Պ. Քարէթ իրեն հանդիպեցաւ ու քիթը երթալով հարցուց.

—Ի՞նչ կ՚ընես հոս Տրհուվա ։

Տրհուվա բաւական ատեն իր բարեկամը դիտելէն վերջը միայն ճանչցաւ զայն ։

—Բան մը չեմ ըներ, կորսուած մարդ մըն եմ ես, պատասխանեց ։

—Կորսուա՞ծ. երբ մարդ կին մը ու տղաքներ ունի՛ . . . ։

Այս խօսքին վրայ, խեղճ Տրհուվա սկսաւ լալ և կարծես քիչ մը իր վիճակին գիտակցութիւնը ունենալ սկսաւ ։ Թողուց որ զինքը իր գիւղը տանին, ուր դարմանուեցաւ ։

Խնդիր արեան համախռնումի ենթակայ էր և շատ մռայլոտ դարձած ։ Բժիշկները ըսին թէ մասնաւոր յիմարութեան մը հետեւանքով այս փորձանքը գլուխը եկած էր ։

ԱՐԲԵՑՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Ռուսական թերթի մը աշխատակիցը, ցոյց տալու համար թէ ապարդիւն չեն, ինչպէս ոմանք կան, արբեցութեան դէմ հետզհետէ ձեռք առնուած ազդու միջոցները, իր կատարած պատմական հետազօտութեանց հիման վրայ կը հաստատէ թէ ներկայ դարուս մէջ արբեցութիւնը համեմատաբար շատ աւելի պակաս է քան նախորդ տարիներուն մէջ ։ Մասնաւորապէս Ռուսաստանի համար շարք մը վկայութիւններ կը բերէ որոնք մռայլ գոյներով ու ծայրայեղութեան հասած կը ներկայացնեն այնտեղ արբեցութիւնը հին ատենները, այնպէս որ ուրիշ երկիրներու բոլոր արբեցողները և Ռուսիոյ ներկայ սերունդը այդ դարերու ռուսերուն քով կատարեալ ժուժկալներ երեւնալու էին ։ Կը հետեւի ուրեմն որ, քայլ մը եւս առաջ երթալ ու ժուժկալութեան պաշտպանումը աւելի զօրացնել կարելի է ։ Այսպէս այդ թերթին մէջ կը յիշուի ռուս քահանայի մը օրինակը, որ արբեցողներով լեցուն գեղի մը հովուութիւնը ստանձնած ըլլալով, յաջողեր է ժուժկալներու ընկերութիւն մը կազմել ։ Այս ընկերութիւնը կարճ ժամանակամիջոցի մէջ ընդարձակուելով և հռչակ ստանալով մինչեւ հեռաւոր տեղեր, հիմակ 19,000 անդամ ունի և կը կարծուի որ մինչեւ այս տարուան վերջը 25,000ի բարձրանայ անոնց թիւը ։ Անդամները իրենց անունը ցուցակի մը մէջ գրել տալով ու քահանային օրհնութիւնը ստանալով, կը խոստանան եղեր այլ եւս ոգելից ըմպելի չգործածել և մեծ մասով կը պահեն իրենց խօսքը ։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	14 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	24	14 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	11
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	107	87
Ամէնէն բարձր գին	»	108	—
Ամէնէն վար գին	»	107	75
ԲԱՑՈՒՄ 26 Սեպտ.			
Օսմ Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	14
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	108	—
Օսմանիյէ		405	—
Ռէժի		291	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթօմ.		9	25
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	8	24
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		710	—
» ժուիսանս		210	—
» պարտաթ.	Ֆր.	500	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	311	—
Քարափ Կ Պոլսոյ	»	163	—
ՍԹԻԼԱՆՑ			
Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	30
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	25
Անգլիական ոսկի	»	110	06
Բոլ էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիզ	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	35
Մէթալիք	»	97	-
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	30
» » » չէք	»	110	20
Բարիզ » »	Ֆր.	22	80
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտուկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր	10	91 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Հոկտ.			
Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	66	—
» » » Բ.	»	47	—
» » » Գ.	»	26	—
» » » Դ.) բաց.	»	22	—
) գոց.	»	22	—
Փոխառութիւն Գասաայա	»	86	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	81
Այտընի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	109	50
Անգլ. Քոնսոլիտէ		109	63
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	43	—
Ռանթ » 4 %	»	31	25
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	—
» Նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	47	450
Դրամազեղչ	»	3	—
ԲԱՐԻԶ, 7 Հոկտ.			
Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	40
) գոց.	»	22	30
» » » Բ.	»	47	25
» » » Գ.	»	26	25
Օսմանիէ	»	495	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	102	—
Օսմ. Ռէժի	»	291	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	518	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	102	27
Քրէտի Լիոնէ	»	854	—
Պանք տը Բարի	»	— —	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	92	35
Սպանիական արտաքին	»	42	37
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	300
Դրամազեղչ	»	02	—
ՊԵՐԼԻՆ, 7 Հոկտ.			
Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	112	—
Անատ երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	400
ՎԻԵՆՆԱ, 7 Հոկտ.			
Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	32
» Լոնտոնի վրայ	»	120	35
Ռումէլիի երկաթուղի	»	58	50
ամ. Ռէժի	»	131	35

ԳԱԼԻԳՈՄՈՆ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՋՈՒՐ

GALLIC
K.Σ
ԳԱԼԻԳՈՄՈՆ

Մազերը, մօրուքը և պեխերը ներկելու և պահպանելու յատուկ բժշկական մազի ջուր ։ Վեհ. Սուլթանի տարլագէտներէ Տօքթ. Սինկրոսլէֆ.ի և քաղաքային բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն քիմիագէտ Ճէլալխան Ցօղլ էֆ.ի ընկերակցութեամբ պատրաստուած ։

Մեր հրապարակին վրայ ծախուած բոլոր ներկերուն մէջ ամէնէն յաջողը և ամէնէն դիւրին գործածուողն է ։

Մազերուն կու տայ փայլուն և բնական գոյն, առանց մորթը արատելու ։ Գործածման եղանակը և միւս մանրամասնութիւնները բացատրուած են տուփերուն հետ գտնուող յայտագրին մէջ ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ և մթերապահ բոլոր Թուրքիոյ և օտար երկիրներու համար, Պ. Թ. Սթավրաքի, սափրիչ Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 158 Սիթէ տ'Ալէբի քով ։

Պոլսոյ կողմը մեծ մասնաճիւղ, Մահմուտ բաշա, 131 թիւ, Արամ Սօղանճեանի մազի ներկի վաճառատունը ։

Կը ծախուի Բերա, Պօն-Մարշէ վաճառատան մէջ, ինչպէս նաեւ Իգիտորի և Ֆիկարոյի սափրիչ խանութները ։ Ղալաթիա, Գարաքէօյի պողոչածին դիմացը Պ. Ատամանտիտիսի անուշահոտութեանց վաճառատունը ։ Կ. Պոլիս, Պաղչէ Գաբու Իբի Գաբուլը դեղարանը ։ Պալըք Բազար, Բաբատօբուլոսի երաժշտական գործիքներու վաճառատունը ։ Ֆրնտըքլը, Պ. Թէոտորիտիսի դեղարանը ։ Պէշիկթաշ Ջինճիրլի դեղարանը ։ Գատըգէօյ Իլիա սափրիչի խանութը ։ Սկիւտար գլխաւոր դեղարաններուն մէջ ։ 146 14—52

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մասն Ա. Տարերք վաճառականութեան. — Շրջաբերականք. — Առեւտրական հաստատութիւնք. — Վաճառականական գործողութիւնք. — Սակացոյց միջնորդչէքներու և Տոկոսի նոր կանոնագիրը (Պաշտօնական). — Վաճառականական ընկերութիւնք և իրենց շրջաբերականները. — Սնանկութիւն. — Հաշուեցոյց, Գնման և Վաճառման հաշիւք, Փոխագրագիր, Մէսաժըրի Մարիթիմի բեռնագիրը, Փոխանակագրի հաշուեցոյց, Զեղչի ցուցակ. — Փոխանակագիր, Մօռաքօրիում, Վիմատիպ և տպագիր փոխանակագրեր հայ. և գաղղ. Ա.ով և Բ.ով, Ձեռագիր փոխանցումներով և երկայնորդով, Բողոքագրի պաշտօնական օրինակը, Զանազան մուրհակք, Քրէտի Լիոնէի Չէքը.— Հաշուընթացներ.— Ընդարձակ քաղուածք Առեւտրական և Դրօշմի օրէնքէն. — Փոխանակութիւն (գամպիօ). — Առեւտուրի և գամպիօի հաշիւներ, ևն. ևն. — Մասն Բ. Տոմարակալութիւն, Պարզ-տոմար, Կրկնատոմար. — Պանքեռ բառին ծագումը և նշանակութիւնը. — Տոմարակալութեան ծագումը. — Կրկնատոմարի հնարիչներուն վրայ պատմական ծանօթութիւն. — Կրկնատոմարի հաշուոց ծագումը և հակակշռութեան դռնակները. — Ձեռատետր մը 204 յօդուածով. — Օրհաշիւ. — Մայր-հաշիւ. — Ընդհ. կշիռ. — Հաշուեկշիռ, ևն. — Եւրոպական Գլխաւոր Տէրութեանց Դրամները, Կշիռները, Չափերը, Գամպիօի գիները և Դրօշմաթուղթերը, ևն. ևն. ։

—

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Բոլորովին բարեփոխուած եւ կրկնապէս ճոխացած
Յանձնարարուած
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսմ. Խորհրդէն
եւ
Վաւերացած Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկէն
Ի Ն. ՏԻՒՋԷՆՃԵԱՆԷ

Ահաւասիկ գիրք մը, որ ո՛չ միայն ուսանողաց և վաճառականութեան ասպարէզը թեւակոխելու պատրաստուող երիտասարդաց, այլ գործի մարդոց իսկ պիտանի և օգտակար է ։ Այս Գ. տպագրութիւնը, որ մեծադիր 630 երեսէ բաղկացած ստուար հատոր մ՚է, ա՛յնքան նոր և կարեւոր յաւելուածներ ունի, որ նախորդին հետ բնաւ չկրնար բաղդատուիլ ։

Գիրքը թէեւ նախորդին կրկին ընդարձակութեամբ աւելցած է, բայց գինը աւելցած չէ, դարձեալ 23 ղշ. է ։

144 2—10

ELIXIR TONI—DIGESTIF DE
H. ROSALT

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ—ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ԻՔՍԻՐ
Հ. ՌՕԶԱԼԹԻ

Բրօֆ. Ռօզէնի յանձնարարութեան և ցոյց տուած չափերուն վրայ պատրաստուած իքսիր մը, որ կը պարունակէ գլխաւորաբար բոլոր կլիսէրօ-ֆօսֆաթները ինչպէս նաեւ քօլա և այլ ջիղերը զօրացնող և մարսողական դեղեր ։

Ջիղերը, ոսկորները, արիւնը զօրացնելու համար միակ պատրաստութիւնն է այս, որ դարավերջիկ հիւանդութեան մը ջլասպառութեան (neurasthénie) համար անհրաժեշտ է ։

Կը գտնուի Կ. Պոլսոյ ամէն ծանօթ դեղարանաց մէջ ։ 62 11—26

ԳՐԱՏՈՒՆ Պ. ՊԱԼԵՆՑ

20 Զագմաճըլար Եօգուշու, Կ. Պոլիս 20

Պալենց Գրատունս Դպրոցական այս նոր տարեշրջանի առթիւ պատիւ ունի յայտարարել թէ դպրոցական ամէն տեսակ լաւագոյն դասագրքեր պատրաստ ունի իր ճոխ մթերանոցին մէջ ։ Յանձնարարութիւններ կը կատարուին փութով և ամենայն ճշդութեամբ ։ Մեծաքանակ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ կը տրուի ։

Գրատանս 1898-99 տարւոյ գրացուցակը նոր լոյս տեսած է. փափաքողներու ձրի կը տրուի ։

Գրատանս կողմէ հրատարակուած հետեւեալ դասագիրքերը ջերմապէս կը յանձնարարուին ։

1 Գործն. քերականութիւն արդի աշխարհաբարի. Ա. գիրք. Զ. Տօնէլեան — Գին 3 ղրշ.

2. Նոր քերականութիւն հայ. գրաբար լեզուի, սրբագրուած. — Ս. Գաբամաճեան, գին 7 ղրշ ։

3. Աշխարհաբար գործն. քերականութիւն. — Ա. Կ. Պէտիկեան ։ Ա. շրջան 2 ղրշ. — Բ. շրջան 2 ուկէս. — Գ. շրջան 4 ղրշ ։

4. Նոր Ծաղկաքաղ աշխարհաբար. — Ս. Գաբամաճեան. գին 4 ։

5. Իրագիտութիւն համառօտ. — Ենովք Թլկեան, գին 3 ղրշ. — Նոյնին ընդարձակը 6 ղրշ ։

6. Նախադասերք բնագիտական եւ բնապատմական գիտութեանց. — Ենովք Թլկեան, Տարր. դասընթացք 5 ղրշ. միջին դասընթացք 6 ղրշ ։

7. Թուաբանութիւն մտաւոր եւ գրաւոր. — Գ. Գափափեան. Տարր. դասընթացք (բ. տիպ) 4 ղրշ. — միջին դասընթաց (բ տիպ) 6 ղրշ. և բարձր դասընթացք 10 ղրշ.

8. Ընթացք ի գրոց բարբառ. — Եղիշէ Ծ. վրդ. Դուրեան. Ա. տարի 5 ղրշ. — Բ. տարի 7 ուկէս ղրշ ։

9. Բառագիտութիւն. — Եղիշէ Ծ. վրդ. Դուրեան. գին 3 ղրշ ։

10 Նոր փնջակ. գրքոյկ ընթերցանութեան ճարտասանութեան. — Հատը 1 ղրշ. հարիւրը անզեղչ 60 ղրշ.

129 6—10

PARIS

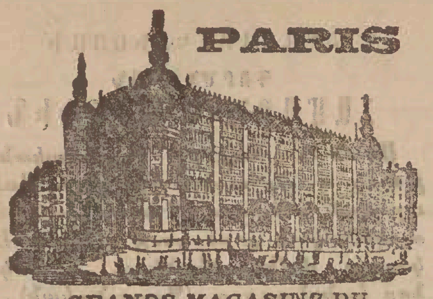

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'HIVER, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en **un seul** colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement

ԼԱ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն ,Նիւ-Եորք,
Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ գ'Իթալիէն. 1, 3,
եւ Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուեցաւ ի Նիւ

Ապահովագրեալներու վճ. 1 Միլիոն	123,000000

1895ի տարեկանը

Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000

1896 յունուար 1

Ասանդը եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	40,00000
Ցաւելեալ դրամագլուխ	124,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիոն	141,00000

Յիշատակելու առաւելութիւններ
Շահաբաժիններու բաշխմամբ և ապահովագիրներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու
Պայմանագրութեան նոր եղանակ
ոչ միայն Առաջին տարուան լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.
Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ: աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վօյվոտա [illegible] խան, Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ & ՄԻՋԵՐԿՐԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսէյլ այլ և Պոլսոյ միջև կանոնաւոր բանող
ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Հոկտ. 11 Մէնզալէ Մարսիլիայէն։
» 17 Անտրոլէ Անատոլուի եզերքէն։
» 12 Լա Կօլ Անվէրսէն։
ՄԵԿՆՈՒՄ
Հոկտ. 12 Մէնզալէ Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրոսսիսք։
» 18 Անտրոլէ Մարսիլիա ուղղակի։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան
Նաւուղիցքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒԼ
575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբ բուռները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք եւն.
Աննման դեղ ոյտուցներու և կօշտի համար։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մերստորագրութիւնը)։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՐՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եռանի ֆոթէլէքտառի վրայի յարկը. Ջրդուօհեանց քովը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասատուկ ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնեն. ցաւաւ ցովելը և բամբասած վերացնելու պայմանաւ։

Նորագիւտ եղանակաւ, ոսկի, ճաչակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, ըստ ժամանակի ճաշակի, գեղեցկութեան, և ազատ արտասանութեան երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ կը մաքրեն ակռաներ և ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ, առանց ցաւի ամենամեծ հաճութիւն.

Յ. Գ. Ամերկ. ատամնաբոյժն ամեն կիրակի օրերն ալ (ժամը ...) պէս նաեւ ամեն օր. (ժամը ...) Հիւանդ կրնան Բերայի գործատեղին
Գտնուելու կրնան գիտնալ իւրեանց բնակարանն, թիւ 1 ...

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ ՔԻՐԵՆԵԱՆ
Հէլվիճ խան, Թիւ 2—3, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա
Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է աս, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր.
ՔՆՆԻՉ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

Պէտք պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE
պատրաստուած ԽԻՄՐԻՈՒԹՈՎ Բիսմութ
CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1898 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսփորէն եկող ուղեւորներ

11 45 Ր. Ա. Գվզ. ԵՆմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. ԵՆք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնք. Գրչ. Օրթ. Պէշիք.
12 — Պէպ. Արն. Գրչ. Սրթ. Պշք.
12 — Գնտ. Չնկ. Պէյլ. Գզկ.
12 — Պէյզ. Բշպ. Չպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
12 35 Պէյք. Բշպճ. ԵՆք. Չպզ. Գնլճ. Պօյճ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվք. Չնկք. Պէյլ. Գզկ. Պշքթ.
12 45 ԵՆմ. Մէզ. Պէօյք. Քրճ. Թրպ. ԵՆք. ՍԹՆ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
1 15 ԵՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ.
1 30 ԵէՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵէՆք. ՍԹ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
2 30 ԵՆմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆիք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Պշք.
2 45 ԵՆմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպզլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտլ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսս.
3 15 Ա. Ր. Գվ. ԵՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշկ.
3 45 ԵՆմ. Մզպ. Պօյք. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Չպք. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Չէնկ. Պէյ. Գզկ. Պշ.
4 30 ԵՆմ. Մէզ. Պէօյք. Թրպ. ԵՆք. Իսթ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արվ. Գրչ. Օրթ. Պշկ.
5 45 ԵՆմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. ԵՆք. ՍԹՆ. Գնլ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
7 — ԵՆմ, Մզպ, Պէօյք, Թրպ, Պէյք, ԵՆք, Մրկ, Ր, Հս, Պէպ, Արնվք, Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշք,
7 30 Պէյզ, Բշպ. ԵՆք, Գնլճ. Մրկ, Ր, Ա, Հս, Գանտ. Պէպ. Արն. Չնք, Պէյլ, Օրթք, Գզկ, Պշկ.
8 30 Ա. Ր, Գվ, ԵՆմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ Չպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վան. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
9 15 ԵէՆմ, Մէզ, Պէօյ, Թար, ԵՆք. ՍԹՆ. Միր. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Օրթ. Պշք.
10 — ԵՆմ, Մէզպ, Պէօյք, Թրպ, Պէյք ԵՆք. Պէշկ.
10 30 ԵՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆք. Մրկ. Ր. Հս Պէպ, Արվ, Գրչ. Օրթ, Պշկ.
10 45 ԵՆմ. Մզպ, Պէօյք. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպզ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնք. Չնք. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
11 — Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆք. Պօյճ. Պէպ, Արնվ. Պշք.

Կամուրջէն Վոսփոր մեկնող ուղեւորներ

1 — Պշք. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. ԵՆք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. ԵէՆմ.
1 30 Պէշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս. Գնլ. Չպզ, Բշպ. Պէյզ. Ա. Ր. Հիսար
2 — Պշք. Օրթ. Գրչ. Արվք, Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. ԵՆք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ.
2 45 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. ՍԹՆ, ԵՆք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ.
3 — Իսկ. Գզկ. Պէյլ, Չնկ, Վնք, Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Չպզ. Բշպ. Պէյզ. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. ԵՆմ.
3 30 Պէշք. Օրթ. Արն. ԵՆք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. ԵէՆիմահալլէ
3 40 Գապ. Պշկ. Գզկ. Օրթ, Պէյլ, Չնկ, Արվ, Գնտ. Ա. Ր, Հս, Գնլ, Մրկ. ԵՆք. Բշպ, Պրզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ.
4 30 Պշկ, Օրթ, Գրչ. Արն. Պէպ. Ր, Հ. Մրկ. ՍԹՆ. ԵՆք. Թրպ, Պէօյք, Մզպ, ԵՆմ,
5 — Գպթ. Պշկ. Գզկ, Օրթ. Պէյլ. Չնկ, Արվ. Վնք, Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Չպք. Բշպ. Պէյզ,
6 — Գապ. Պշկ. Օրթ, Արվ. Պէպ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. ԵՆք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ. Ր. Ա. Գվզ.
7 — Պշ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հ. Պօյճ. ԵՆք. Պէյրզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ.
8 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. ԵՆք. Թրպ. Պէօյ, Մզպ. ԵՆմ.
9 15 Պշք, Օրթ. Պէյլ, Արվ. Ր. Հս. Պօյճ, ԵՆք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ.
10 5 Պէշ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Չպք. Բշպ. Պրզ. Մզպ. Ր. Ա. Գվ.
10 20 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ, Իսթ ԵՆք, Թրպ. Քրճ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ,
10 50 Գապ. Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ Գնտ. Ա. Ր. Հսք. Գնլ. Մրկ. ԵՆք. Բշպ. Պրզ: Պէպէքէն ԵՆմ. զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկթ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գանտ Ա. Հիս. Գնլ. Չպզ. Բշպ. Պէյք.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ր. Հս, Մրկ. ՍԹէՆ. ԵՆք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵէՆմահալլէ
11 40 Պշքթ-Գզկճ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտլ. Պէպ.
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպ. ԵՆք. Թրպ. Պէյ ք.

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895ի հասոյթք	25,000,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ
(Կէօթիւզ Մարտիկ)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՌԷԲԲԷՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Մայիս 8 (Ն. Տ.) կիրակիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 122 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Իրիկն.	
Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
12	20	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմ.	11	16
1	6	» Աք Պունար	»	10	32
1	48	» Ալփու Քէօյ	»	9	58
2	34	» Պէյլիք Ախուր	»	9	4
3	44	» Սարիքէօյ	»	8	2
4	38	» Պիչէր	»	7	—
5	20	» Սասիլէր	»	6	18
5	58	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5	48
6	50	» Բօլաթլը	»	5	—
8	10	» Մալը Քէօյ	»	3	35
9	10	» Սէնճան Քէօյ	»	2	27
10	—	ժմ. Էնկիւրիւ	մկն.	1	35
իրկն.				առտ.	

ՖԷՆԷՐ ՊԱՂՉԷԻ ԳԻԾ
ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Ծիւզլաւորումին մէջ կառք կը փոխեն բոլոր թրէնները բաց ի թիւ 522 և 525էն՝ որոնք ուղղակի կուգան

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 522 Իրիկն.		Թ. 524 Իրիկն.	
		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
Քարաքէօյ	մկն.	6	10	7	40
Հայտար Բաշա	»	6	45	8	17
Գըզըլ Թօփրագ	»	6	52	8	26
Ծիւզլաւորում	»	6	57	8	33
Ֆէնէր Պաղճէ	ժմ.	7	4	8	40

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 523 Իրիկն.		Թ. 525 Իրիկն.	
		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
Ֆէնէր Պաղճէ	մկն.	7	50	10	20
Ծիւզլաւորում	»	8	1	10	30
Գըզըլ Թօփրագ	»	8	5	10	34
Հայտար Բաշա	»	8	20	11	5
Քարաքէօյ	ժմ.	8	45	11	30

ԱԼԱՅԷՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Առտու		Թ. 325 խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Առտ.		Թ. 325 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
1	5	11	40	մկն. Ալայէունտ ժմ.	12	30	11	5
1	25	12	—	ժմ. Քէօթահեա մկն.	12	10	10	45

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Ժղտադղ	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Արպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	1862
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտօնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1198
Պասանօ	182	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէրօ	1200
Պօրօտինօ	1261	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պր սօ	1076	Տրապօ	1713	Հումպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճինօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիրաօ	1337	Էջադօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2428
Գամէօ	1214	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Քալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Քօմնօ	1700	Քօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիտակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Ռին[illegible]	1663	Նէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	[illegible]	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Հինտու շոգենաւը, Նաւապետ Քօքս, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Իակօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտըրն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Տուրօ շոգենաւը, Նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 23ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ
40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խարելու եւ փտեցնելու.

MARQUE DE FABRIQUE

Ընդունուած է ամ անարոյժերու եւ անասնաբոյժերու կողմէ։

Գործարանի մարքան

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու ղոռնալը, ցռուկի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Գին վեց ֆրանք.
Վեցուկէս ֆր.ով ուզուած տեղը կը յանձնուի։
Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիքի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանզիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 11—52

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 29/11 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 30/12 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 1/13 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 1/13 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 2/14 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի. 552

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որք ամէն երկու շաբաթ կը բանին Լիվէրփուլ և Միջերկրեայ ծովու

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պօթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աթլաս	2393
Պավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2248
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիդատ	1859
Ալէբբօ	2143	Մորօքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Քադալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրի խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 571

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվէրփուլ, Պոլսոյ, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Մէմֆիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյլըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէբա	2250
Ֆարօս	3000	Օֆինըս	2000
Օսմանլի	3000	Կառընի	1500
Թարխօթիս	2500	Ֆիլէյ	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՎԻԹՕԼ & ԸՆԿ.
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ & ԸՆԿ.
81. Ջէյմս Սդրիթ Լիվըրփուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (49)

ԷՄԻԼ ԶՕԼԱ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐԴԿԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այդ թաղը միմիայն Փարիզի և Ֆրանսայի համար չաշխատիր. իր սեփական ճարտարութեան արդիւնքներն աշխարհի ամէն կողմը կը ծաւալէ. Մեծ ոստանին ամենէն ողեւոր, ամենէն կենդանի և ամենէն գործունեայ թաղն է. Ամէն կողմը, առաւօտէն մինչեւ իրիկուան մութերու, աղօթներու և տաշխնէրու շառաչը կը լսուի։

Անհաղին բազմութիւն կայ մարդոց. բայց այդ արանց, կանանց և տղայոց մրջիւններին մէջ աշխարհաքաղաքցի ժողովուրդ մը կայ որ տարուէ տարի կը փոխուի։ Ամէն կողմերէ եկած աշխատողներն ու սատարներն են, որք ժամանակ մը թաղին վարպետներուն քով աշխատելէ և կահագործութեան արուեստին այլեւայլ ճիւղերն ուսնելէ ետեւ իրենց տեղերը կը վերադառնան.

Արդ, օրին մէկը թաղին գլխաւոր արուեստանոցներէն մէկուն մէջ աշխատող սատարներ պէտութեան սքանչելի գործ մ'ըրին, որ կ'ապացուցանէ թէ Ֆրանսայի աշխատաւոր դասերուն մէջ բարի, ազնիւ և վեհ զգացումներ չեն պակսիր, ինչպէս նաեւ համերաշխական և եղբայրական հոգի։

Ամէն մարդ գիտէ 1848 տարւոյն յունիսի մէջ պատահած ողբալի դէպքերը որք պատմութեան մէջ անցած են։

Յունիս 25ին, սքանչելի եկեղեցական մը, որուն քաջութը մեծարանօք պիտի յիշուի միշտ, չկրնալով սիրտը դիմանալ որբանիլութեան ահուելի տեսարանին, Սէնթ-Անթուանի արուարձանը կը մտնէր մոլորեալ ամբոխն յորդորելու որ վերջ տան եղբայրասպան կռուին։ Բայց խօսք մ'արտասանելու ժամանակ չունեցաւ։ Գնդակ մը ծակեց անցաւ գժբաղդ եկեղեցականին երիկամունքը։

Կին մը, որ պատուհանի մը մէջ կեցած էր գիրկը մանկիկ մը, տեսաւ անոր իյնալը։

—Ո՜հ, անպիտաններ, գոչեց, սպաննեցին մոնսէնեօրը։

Այդ կնոջ էրիկը, որ կռուողներուն դասէն չէր, վաղեց փողոցն իջաւ միւռաւորեալին օգնելու։ Բայց ան ալ խոցուն կուրծքէն զարնուելով ինկաւ մեռաւ Փարիզի Արքեպիսկոպոսին ոտքին տակը։

Զայս տեսնելով կինը, որ էրիկան ետեւէն փողոց իջեր էր, սուր ճիչ մը արձակելով՝ վաղեց անոր օգնելու. Նոյն միջոցին գնտակ մ'ալ եկաւ զաւակը մեռցուց մօրը գրկին մէջ։

Դժբաղդ կինը սոսկալի ճիչ մ'ալ արձակելով՝ մարեցաւ ինկաւ էրկանն ու զաւկին արիւնաշաղ մարմիններուն վրայ։

Ամիս մը ետքը, արուարձանին արուեստանոցներէն մէկ քանին բացուելով, գործաւորներն սկսեր էին աշխատիլ։ Բայց շատերը փախեր էին Փարիզէն. ոմանք սպաննուեր էին, մաս մ'ալ դէն ի ձեռին բռնուելով պիտի տարագրուէին։

Գլխաւոր արուեստանոցներէն մէկուն գործաւորները գաղնապէս կը ցաւէին իրենց սպաննեալ ընկերին՝ Բիկոյի վրայ, որ ընտիր գործաւոր մ'էր, բարի սրտի տէր, ամենուն սէրն ու յարգանքը վայելող։

Զգլխաւորներուն կը պատմէին թէ ինչպէս Բիկոյ, որ խռովարարներուն հետ չէր միաբանած, Փարիզի Արքեպիսկոպոսին օգնութեան դիմելով սպաննուեր էր, ինչպէս նաեւ իր վեցամսեայ զաւակը մօր թեւերուն մէջ։

Այն ժամանակ արուեստանոցին գործաւորներուն երիցագոյնը.

—Հիմա, ըսաւ, Բիկոյի կինը հիւանդ է և հաւանօրէն երկար ատեն անկողնին վրայ պիտի մնայ։ Այնչափ աղէտալի դժբաղդութենէ մ'ետեւ կըրնար մեռնիլ... Ես և ուրիշ ընկեր մը չուզեցինք որ հիւանդանոց տանէին զայն։ Աղջիկս տարի քովը գըի որ խընամէ զայն։ Բարեբաղդաբար հարիւր ֆրանքի չափ ստակ կար քովը Բիկոյի խնայողութիւններէն մնացած. Բայց հարիւր ֆրանքը սատանայ չէ որ միշտ ապրի... Այսօր, տղա՛յք, այրին Բիկոյ, մեր ամենուս բարեկամին կինը, այն բարեսիրտ մարդուն, որ յաճախ օգնած էր մեզի իր խորհուրդներովը ու քսակով, խեղճ վիճակի մէջ է. Ո՛հ, ըսէք, կրնա՞նք թողուլ զայն որ մեռնի թշուառութեան մէջ... Ո՛չ, ո՛չ, կարելի չէ. ապա թէ ոչ՝ սիրտ ու խիղճ չունեցող մարդիկ պէտք է ըլլանք.

Ահա սկսանք աշխատիլ. մ՛ն, արուարձանին գործաւորները, աշխերտ և սատար, պէտք է ցուցընենք թէ սիրտ ունինք, գիտենք յիշել մեր ընկերները.

Այնպէս չէ՞, տղա՛յք։ Երեսի վրայ չպիտի թողունք իրենց խեղճ Բիկոյ ընկերին այրին, ամենքս ալ օգնութեան պիտի հասնինք անոր.... Ընկերնե՛ր, իմ կարծիքէ՞ս էք։

—Այո՛, պատասխանեցին գործաւորները։

—Օ՛ն, լաւ, կը տեսնեմ որ ձեր վրայ դրած վստահութիւնս չէ սխալած։

Դուն, ըսաւ դեռատի աշկերտի մը, հանէ գլխարկդ, և՝ ինձմէ սկսելով՝ դարձիր գործաւորներուն բոլորտիքը։ Ահա երկու ֆրանք ինձմէ.

Աշկերտը՝ ժողովքը կատարելով՝ քսան ֆրանք հաւքեր էր.

—Ընկերնե՛ր, ըսաւ ծերունի գործաւորը, գոհ եմ ձեզմէ. Այս իրիկուն կամ վաղը նմանօրինակ ժողովք մը կ'ընենք բոլոր գործարաններուն մէջ. պէտք է որ ամէն խումբերն ալ մասնակցին արուարձանին բարեսիրտ գործաւորներուն այս համախորհուրդ հանգանակութեան.

Քանի մ'օր ետքը, Բիկոյի այրիին հիւանդութիւնն երկննալով, գործաւորներն ընկերութիւն մը կազմեցին գործավարի մը նախագահութեամբ, և խոստացան՝ հարիւր քսան հոգի՝ իրենց չարաճճիութեան տաժանելի սու[illegible] թողուլ խեղճ [illegible] համար.

Դժբաղդ կ[illegible] գեմի ընկերներ[illegible] և ազնուասարութ[illegible] վախ չունէր [illegible] ճիրաններէն. [illegible] կթոտ էր, ան[illegible] թեան մ'զբաղ[illegible] սելէ դադրեր [illegible] ժար այնպէս չ[illegible] տրուէր ու կը [illegible]

Օրին մէկն [illegible] մեր մէջած աշ[illegible]

—Օ՛, բան [illegible] մը. դեռ գեղ[illegible]

Եւ անտանելի [illegible] պատեհ ծաղ[illegible] ընել.

Դեռ չէր [illegible] նստողէն կու[illegible] ուած մը կերա[illegible]

Ոչ միայն [illegible] ծարանէն, այլ [illegible] գործաւորներու [illegible] կադրեցաւ եր[illegible] փնտռել.

(Շարունակելի)